

INFORMACJE W ZAKRESIE ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ
GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU HANDLOWEGO
W WARSZAWIE S.A.
WEDŁUG STANU NA 31 GRUDNIA 2018 ROKU

WSTĘP.....	3
I. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM.....	5
II. INFORMACJE Z ZAKRESU STOSOWANIA NORM OSTROŻNOŚCIOWYCH.....	15
III. INFORMACJE DOTYCZĄCE FUNDUSZY WŁASNYCH.....	19
IV. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA	25
V. INFORMACJE Z ZAKRESU WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH.....	27
1.1. RYZYKO KREDYTOWE	27
1.2. RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA	40
1.3. INFORMACJE DOTYCZĄCE STOSOWANYCH TECHNIK OGRANICZANIA RYZYKA KREDYTOWEGO	45
1.4. INFORMACJE Z ZAKRESU STOSOWANIA ZEWNĘTRZNYCH OCEN WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ NA POTRZEBY METODY STANDARDOWEJ	47
1.5. INFORMACJE DOTYCZĄCE POZYCJI SEKURTYTYZACYJNYCH.....	51
1.6. RYZYKO RYNKOWE.....	52
1.7. INFORMACJE W ZAKRESIE EKSPOZYCJI W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM.....	53
1.8. RYZYKO OPERACYJNE	54
VI. OCENA ADEKWATNOŚCI KAPITAŁU WEWNĘTRZNEGO.....	56
VII. BUFORY KAPITAŁOWE	59
VIII. INFORMACJE DOTYCZĄCE POLITYKI W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ	61
IX. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ	67
X. DŹWIGNIA FINANSOWA	70

WSTĘP

Niniejszy dokument został opracowany w celu realizacji Zasad polityki informacyjnej Banku Handlowego w Warszawie S.A. (zwany dalej „Bankiem”) w zakresie adekwatności kapitałowej¹ oraz spełnienia wymogów dotyczących ujawniania informacji zawartych w Części Ósmej Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 jak również wypełnienia postanowień Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (dalej „CRD”).

Celem dokumentu jest przedstawienie osobom zewnętrznym, w szczególności klientom Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. (zwanej dalej „Grupą”) oraz uczestnikom rynków finansowych, strategii oraz procesów Grupy w zakresie zarządzania ryzykiem, informacji z zakresu struktury kapitału, narażenia na ryzyko i adekwatności kapitałowej, umożliwiających ocenę stabilności finansowej Grupy. Dokument niniejszy stanowi uzupełnienie informacji zawartej w:

- Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 roku
- oraz w Sprawozdaniu z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A. oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2018 roku.

Zgodnie z wymogami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (wraz z późniejszymi zmianami), Grupa ogłasza informacje w zakresie adekwatności kapitałowej na podstawie danych skonsolidowanych według stanu na 31 grudnia 2018 roku.

W przypadku, gdy informacje wymagane rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 ujawniane są w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 roku, niniejszy dokument zawiera odesłanie do numeru noty objaśniającej do sprawozdania, w której informacje te są zawarte.

Wartości zaprezentowane w dokumencie wyrażone są w tysiącach złotych, z wyjątkiem sytuacji, w których zastosowano inną jednostkę miary szczegółowo wskazaną przy prezentowanych danych.

Ilekoć w niniejszym dokumencie użyte zostały niżej wymienione pojęcia, należy przez nie rozumieć:

Rozporządzenie nr 575/2013 / CRR - rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012,

Rozporządzenie wykonawcze komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013,

Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 183/2014 z dnia 20 grudnia 2013 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla

¹ Zasady polityki informacyjnej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w zakresie adekwatności kapitałowej ustalone przez Zarząd Banku i zatwierdzone przez Radę Nadzorczą dostępne są na stronie internetowej www.citihandlowy.pl w sekcji „Relacje inwestorskie”.

instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących określenia sposobu obliczania korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego,

Rozporządzenie w sprawie zarządzania ryzykiem oraz polityki wynagrodzeń - rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach (D.U. z 2017 r., poz.637)

Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 604/2014 z dnia 4 marca 2014 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych w odniesieniu do kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji,

Rozporządzenie wykonawcze komisji (UE) nr 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013,

Rozporządzenie wykonawcze komisji (UE) nr 2015/1555 z dnia 28 maja 2015 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ujawniania informacji na temat przestrzegania przez instytucje wymogu w zakresie bufora antycyklicznego zgodnie z art. 440,

Ustawa o nadzorze makroostrożnościowym - Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1513).

Rozporządzenie Delegowanego Komisji Europejskiej (UE) nr 2017/2295 z dnia 4 września 2017 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ujawniania informacji na temat aktywów obciążonych i nieobciążonych,

Wytyczne w sprawie wymogów dotyczących ujawniania informacji na mocy części ósmej rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (EBA/GL/2016/11) – 04/08/2017,

Wytyczne w sprawie ujawniania informacji w zakresie rozwiązania przejściowego dla MSSF 9 - Wytyczne w sprawie jednolitego ujawniania na podstawie art. 473a rozporządzenia (UE) nr 575/2013 informacji na temat rozwiązań przejściowych w zakresie łagodzenia skutków wprowadzenia MSSF 9 względem funduszy własnych (EBA/GL/2018/01) - 16/01/2018,

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2017/2395 z dnia 12 grudnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do rozwiązań przejściowych dotyczących złagodzenia wpływu wprowadzenia MSSF 9 na fundusze własne oraz dotyczących traktowania jako duże ekspozycje niektórych ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego denominowanych w walucie krajowej dowolnego państwa członkowskiego.

I. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem

System zarządzania ryzykiem jest spójny w ramach Grupy, obejmującej Bank Handlowy w Warszawie S.A. jako jednostkę dominującą wraz ze swoimi spółkami zależnymi (Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. („DMBH”), Handlowy Leasing Sp. z o.o.), z wyłączeniem podmiotów specjalnego przeznaczenia, spółek w likwidacji, a także jednostek nie prowadzących bieżącej, statutowej działalności.

Głównym celem w zakresie zarządzania ryzykiem w Grupie jest podejmowanie wyważonego ryzyka przy zachowaniu zasad wspólnej odpowiedzialności, nie rezygnując przy tym z odpowiedzialności indywidualnej. Podejmowanie wyważonego ryzyka oznacza właściwą identyfikację, pomiar i agregację ryzyka oraz ustanawianie limitów przy pełnym zrozumieniu zarówno otoczenia makroekonomicznego, profilu działalności Grupy, wymogu spełnienia norm regulacyjnych, jak i celów strategicznych i biznesowych w ramach dostępnych zasobów kapitału i płynności, maksymalizując zwrot na zaangażowanym kapitale.

Koncepcja zarządzania ryzykiem w oparciu o wspólną odpowiedzialność zorganizowana jest na trzech niezależnych poziomach („trzech liniach obrony”):

- Poziom 1 tj. jednostki organizacyjne odpowiedzialne za prowadzenie działalności, z której wynika podejmowanie ryzyka oraz odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, jak również za identyfikowanie i raportowanie ryzyka do jednostek 2-giej linii,
- Poziom 2 tj. zarządzanie ryzykiem w jednostkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem na pierwszej linii oraz działalność komórki do spraw zgodności – jednostki lub osoby odpowiedzialne za ustanawianie standardów zarządzania ryzykiem w zakresie identyfikowania, pomiaru lub oceny, ograniczania, kontroli, monitorowania i raportowania oraz nadzór nad mechanizmami kontrolnymi stosowanymi przez inne jednostki organizacyjne Banku w celu ograniczenia ryzyka – jednostki organizacyjne Sektora Zarządzania Ryzykiem, Departamentu Zgodności, Sektora Zarządzania Finansami, Pionu Prawnego, Pionu Zarządzania Kadrami,
- Poziom 3 tj. jednostki Audytu zapewniające niezależną ocenę procesów zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej.

Zarządy jednostek podmiotów w Grupie zapewniają funkcjonowanie struktury zarządzania ryzykiem Grupy dostosowaną do profilu ryzyka oraz zapewniają oddzielenie funkcji pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka od działalności biznesowej, związanej z podejmowaniem ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem realizowane jest na podstawie strategii, polityk i procedur dotyczących podejmowania, monitorowania i ograniczania ryzyka, na które jest lub może być narażona Grupa.

Strategie, polityki i procedury zarządzania ryzykiem podlegają cyklicznym przeglądom w celu zapewnienia zgodności z obowiązującymi przepisami prawa oraz rekomendacjami nadzorczymi, regulacjami wewnętrznymi, praktykami biznesowymi i rynkowymi oraz ich adekwatności do skali, charakteru i złożoności prowadzonej działalności przez Grupę.

Strategie i procesy zarządzania ryzykiem, jak również struktura i organizacja jednostek zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz rozwiązania zastosowane przez Grupę w zakresie pomiaru i raportowania tych rodzajów ryzyka przedstawiono szczegółowo w nocie objaśniającej nr 49 „Zarządzanie ryzykiem” do Roczno skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 roku.

Zapewnienie adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Grupie oraz potwierdzenie, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii instytucji odbywa się w ramach corocznego procesu planowania kapitałowego.

Zgodnie z „Zasadami ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.” Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem dokonuje nie rzadziej niż raz w roku, w ramach procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego, oceny adekwatności przyjętych rozwiązań do aktualnej wielkości oraz stopnia złożoności działalności Grupy, w tym do jego profilu oraz strategii. Wnioski z takiego przeglądu są przedkładane do akceptacji Zarządowi.

Zarząd Banku potwierdził, że proces szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz system zarządzania ryzykiem w Grupie jest odpowiedni do charakteru, skali i stopnia złożoności jej działalności.

W ramach corocznego procesu planowania kapitałowego w Grupie określany jest ogólny profil ryzyka Grupy (Rejestr ryzyk), uwzględniający model biznesowy, założenia w zakresie strategii działalności oraz obecne i oczekiwane otoczenie makroekonomiczne i biznesowe.

Profil ryzyka Grupy obejmuje listę zidentyfikowanych na bazie inherentnej rodzajów ryzyka wraz z opisem wdrożonych mechanizmów kontrolnych, umożliwiających ich ocenę na bazie rezydualnej.

Proces określania profilu ryzyka Grupy obejmuje w szczególności:

- identyfikację rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy, bazując na doświadczeniu, wiedzy eksperckiej, analizie otoczenia makroekonomicznego, regulacyjnego i pozycji konkurencyjnej Grupy, biorąc pod uwagę profil działalności oraz procedury wewnętrzne;
- dla zidentyfikowanych rodzajów ryzyka: określenie właściciela ryzyka, procesów i kontroli ograniczających to ryzyko oraz dla tych rodzajów ryzyka, dla których jest to możliwe, określenie miar ilościowych;
- określenie przez Zarząd istotnych rodzajów ryzyka dla Grupy na dany rok.

Grupa zarządza wszystkimi rodzajami ryzyka, które identyfikuje w swojej działalności, jednocześnie część z nich uznając za istotne. Dla mierzalnych rodzajów ryzyka uznawanych za istotne, Grupa szacuje i alokuje kapitał. Dla trudno mierzalnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne Grupa może podjąć decyzje o utworzeniu buforów kapitałowych.

W 2018 roku w ramach oceny profilu ryzyka, jako istotne zostały zidentyfikowane następujące rodzaje ryzyka:

- Ryzyko kredytowe – ryzyko potencjalnej straty wynikające w szczególności z naruszenia umowy przez klienta lub jego niewypłacalności, oszacowane z uwzględnieniem metod ograniczania ryzyka zastosowanych dla produktu lub danego finansowania, np. udzielonego kredytu;
- Ryzyko kontrahenta - ryzyko potencjalnej straty wynikające ze zmian cen rynkowych występujące, gdy klient nie jest w stanie spełnić swoich zobowiązań wynikających z umowy. Ryzyko to jest częścią ryzyka kredytowego, generowanego na takiej działalności jak m.in. transakcje na instrumentach pochodnych;
- Ryzyko rynkowe w księdze handlowej - ryzyko straty wynikające z potencjalnej zmiany wartości rynkowej ekspozycji, związanej ze zmianą czynników rynkowych. Podstawowymi czynnikami są: stopa procentowa, kurs walutowy, ceny towarów, jak również ich zmienność;
- Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej - ryzyko potencjalnego negatywnego wpływu zmian czynników rynkowych na wynik odsetkowy Grupy i ekonomiczną wartość kapitału;
- Ryzyko płynności - ryzyko niezdolności Grupy do wywiązania się ze zobowiązań w odpowiednim czasie i bez ponoszenia strat finansowych, które wynika z niedopasowania przepływów pieniężnych (luka przepływów), ograniczonej zbywalności aktywów lub zmian na rynku;
- Ryzyko operacyjne – ryzyko poniesienia strat w wyniku niewłaściwych lub wadliwych procesów wewnętrznych, czynników ludzkich, systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko utraty reputacji, związane ze zdarzeniami ryzyka operacyjnego oraz

- z praktykami biznesowymi oraz rynkowymi; ryzyko operacyjne obejmuje również ryzyko prawne i ryzyko braku zgodności (zdefiniowane poniżej). Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka strategicznego i ryzyka potencjalnych strat wynikających z decyzji związanych z podejmowaniem ryzyka kredytowego, rynkowego, ryzyka płynności lub ryzyka związanego z działalnością ubezpieczeniową;
- Ryzyko braku zgodności – ryzyko negatywnych skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji nadzorczych wewnętrznych aktów normatywnych oraz dostępnych na rynku praktyk oraz standardów, w szczególności:
 - a) nałożenia sankcji prawnych lub nadzorczych, w tym nałożenia kar finansowych przez uprawnione organy oraz regulatorów lub zaleceń skutkujących koniecznością dostosowania do nich działalności Banku, co może wiązać się z kolei z poniesieniem nakładów finansowych jak i dedykowaniem tym działaniom zasobów;
 - b) strat finansowych lub utraty dobrej reputacji (wiarygodności dla kontrahentów), na jakie narażony jest Bank w wyniku niezastosowania się do przepisów prawa, regulacji nadzorczych, zaleceń regulatorów, wewnętrznych aktów normatywnych Banku oraz standardów rynkowych w zakresie działalności Banku;
 - c) potencjalne ryzyko poniesienia przez Bank dodatkowych kosztów wynikających z np. nałożonych kar, poniesionych szkód, unieważnionych kontraktów;
 - Ryzyko bezpieczeństwa informacji (włączając ryzyko cyberbezpieczeństwa) - ryzyko zakłócenia funkcjonowania Banku lub strat finansowych w wyniku niedostatecznej ochrony poufności, integralności lub dostępności zasobów i informacji;
 - Ryzyko outsourcingu – ryzyko, związane ze zlecaniem przez Bank podmiotom zewnętrznym określonych czynności, co może skutkować negatywnym wpływem na ciągłość, integralność, stabilność lub jakość działalności prowadzonej przez Bank;
 - Ryzyko modeli – potencjalna strata, jaką może ponieść Bank w wyniku decyzji, które mogły zasadniczo opierać się na danych uzyskanych przy zastosowaniu modeli wykorzystywanych przez Grupę, z powodu błędów w opracowaniu, wdrażaniu lub stosowaniu takich modeli. Ryzyko modeli obejmuje ryzyko strat związanych z utratą reputacji będącej wynikiem błędów w sprawozdaniach finansowych Banku lub innych dokumentach ujawnianych oficjalnie przez Bank powstałych na skutek błędnych danych wyjściowych modelu.

Ryzyka identyfikowane w ramach profilu Grupy jako istotne są podstawą wyznaczenia apetytu na ryzyko dla Grupy oraz dla poszczególnych linii biznesowych. Dzięki temu, wdrażając określoną strategię w ramach modelu biznesowego Grupy, decyzje rozważane są nie tylko pod kątem celów biznesowych określonych w strategii, ale również zwrotu na zaangażowanym kapitale. Wprowadzone całościowe miary poziomu ryzyka oraz zestawy limitów mają na celu zapewnienie, że ryzyko znajduje się w granicach poziomu tolerancji.

Poza ryzykami wyszczególnionymi powyżej, w ramach zarządzania ryzykiem operacyjnym, Grupa zarządza między innymi następującymi rodzajami ryzyka:

- Ryzyko technologiczne – ryzyko zakłócenia prawidłowej działalności Banku lub straty finansowej, związanej z wdrażaniem, wykorzystywaniem, utrzymaniem lub rozwijaniem środowiska teleinformatycznego;
- Ryzyko nadużyć/defraudacji – ryzyko związane ze świadomym działaniem na szkodę Grupy przez jego pracowników lub osoby trzecie;
- Ryzyko prania pieniędzy – ryzyko poniesienia strat, w wyniku zamieszania w proceder prania pieniędzy prowadzony przez klientów, pośredników lub pracowników;
- Ryzyko ciągłości działania (zdarzeń zewnętrznych i wewnętrznych) – ryzyko braku możliwości prowadzenia działalności przez podmiot lub poniesienia strat w wyniku zdarzeń wewnętrznych lub

- zewnątrznych takich jak trzęsienia ziemi, pożary, powódzie, akty terroryzmu, brak dostępu do siedziby (miejsca prowadzenia działalności) lub mediów;
- Ryzyko podatkowe i rachunkowe – ryzyko negatywnych skutków ekonomicznych z powodu niewłaściwej (nieprawidłowej) ewidencji rachunkowej, sprawozdawczości, błędnego wyznaczania zobowiązań podatkowych lub ich nieterminowej zapłaty;
 - Ryzyko produktu – ryzyko związane ze sprzedażą przez podmiot produktu (usług), który: nie spełnia wymagań i potrzeb klientów, nie jest zgodny z prawem i regulacjami, generuje dodatkowe ryzyka (dla podmiotu i jego klientów), nie ma adekwatnego wsparcia pracowników oraz procesów;
 - Ryzyko prawne – ryzyko poniesienia strat na skutek niestabilności regulacji prawnych, zmian w orzecznictwie, błędnego ukształtowania stosunków prawnych, jakości dokumentacji formalno-prawnej czy niekorzystnych rozstrzygnięć sądów lub innych organów w sprawach spornych prowadzonych z innymi podmiotami;
 - Ryzyko kadrowe – ryzyko związane z rekrutacją, dostępnością i kwalifikacjami zawodowymi pracowników, ich fluktuacją, zdolnością do adaptacji w środowisku pracy, kulturą pracy, absencją, zmęczeniem, pracą w godzinach nadliczbowych, długotrwałym niewykorzystywaniem urlopu wypoczynkowego, niewłaściwą, niedostosowaną do wielkości i złożoności działalności Banku strukturą organizacyjną, powiązaniem personalnymi osobami, których zakres obowiązków jest kluczowy z punktu widzenia występującego w banku ryzyka oraz pokrewnymi czynnikami, które mogą skutkować stratami związanymi z czynnikiem ludzkim, uwzględnia również specyfikę i różnorodność uwarunkowań związanych z zarządzaniem zasobami ludzkimi w różnych obszarach działalności;
 - Ryzyko koncentracji - zagrożenie wynikające z nadmiernych koncentracji z tytułu ekspozycji wobec poszczególnych klientów, grup powiązanych klientów, klientów działających w tym samym sektorze gospodarki, regionie geograficznym, prowadzących tą samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami, podmiotów należących do grupy kapitałowej banku (zarówno w ujęciu transgranicznym, jak i krajowym), ekspozycji denominowanych w tej samej walucie lub indeksowanych do tej samej waluty, z tytułu stosowanych technik ograniczenia ryzyka kredytowego oraz dużych pośrednich ekspozycji kredytowych, takich jak pojedynczy wystawca zabezpieczenia, charakteryzujących się potencjałem do generowania strat na tyle dużych, by zagrozić kondycji finansowej banku lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub doprowadzić do istotnej zmiany Profilu ryzyka Grupy;
 - Ryzyko niewłaściwego postępowania (conduct risk) - ryzyko, że pracownicy Grupy lub pośrednicy za pomocą których Grupa sprzedaje produkty finansowe – umyślnie lub poprzez zaniedbanie – wyrządzą szkodę klientom, integralności rynków finansowych lub integralności Grupy.

Ryzyka zidentyfikowane jako istotne, z uwzględnieniem wskaźników ilościowych, obserwowanych trendów oraz poziomu wykorzystania limitów kapitałowych, monitorowane są w ramach cyklicznych, kwartalnych informacji przekazywanych do Komitetu ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem, przy Zarządzie Banku oraz do Komitetu ds. Ryzyka i Kapitału Rady Nadzorczej. W 2018 roku miały miejsce: 7 posiedzeń Komitetu przy Zarządzie Banku oraz 4 posiedzenia Komitetu Rady Nadzorczej, na których analizowano powyższe elementy.

Celem Grupy jest utrzymanie obecnej struktury kapitału, tak aby spełnić wymogi wynikające z Pakietu CRR/CRD odnośnie kapitału podstawowego Tier 1. Grupa w ramach realizowanej strategii będzie dalej Grupą adekwatnie skapitalizowaną ze zdywersyfikowanymi źródłami przychodów. Biorąc pod uwagę zaakceptowany poziom Ogólnego Apetytu na Ryzyko, Grupa zamierza utrzymać wartości regulacyjnego współczynnika wypłacalności na poziomie nie niższym niż 14%. Na koniec 2018 roku łączny współczynnik kapitałowy wyniósł 16,8%.

Zarząd Banku zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa powszechnie obowiązującego, regulacjami nadzorczymi, wewnętrznymi aktami normatywnymi Banku oraz dostępnymi na rynku praktykami oraz standardami, z uwzględnieniem działania Banku na podstawie przepisów prawa innego państwa i powiązań Banku z innymi podmiotami, które mogłyby utrudnić skuteczne zarządzanie Bankiem. Zarząd Banku – w ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji

nadzorczych i wewnętrznych aktów normatywnych Banku oraz dostępnych na rynku praktyk i standardów – odpowiada za:

- efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności,
- opracowanie Polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i przedstawianie Komitetowi ds. Audytu Rady Nadzorczej informacji dotyczących zapewnienia zgodności, w tym raportów w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki zgodności – podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.

Rada Nadzorcza, w ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa powszechnie obowiązującego i regulacji nadzorczych, wewnętrznych aktów normatywnych Banku oraz dostępnych na rynku praktyk oraz standardów etycznych:

- nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd Banku dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- nadzoruje przestrzeganie wewnętrznych aktów normatywnych Banku, w tym z zakresu systemu kontroli wewnętrznej;
- zatwierdza Politykę zgodności;
- zatwierdza Regulamin Funkcjonowania Komórki ds. Zgodności;
- co najmniej raz w roku, ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.

Jednostką organizacyjną, która wspiera swoim działaniem Zarząd Banku, Radę Nadzorczą oraz jednostki organizacyjne Banku jest Komórka ds. Zgodności, której podstawowym celem jest zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa powszechnie obowiązującego i regulacjami nadzorczymi, mającymi zastosowanie do działalności Banku lub świadczonych przez Bank usług finansowych, wewnętrznymi aktami normatywnymi Banku oraz dostępnymi na rynku praktykami i standardami, także wypracowanymi w grupie Citi.

Komórka ds. Zgodności działa zgodnie z „Polityką zgodności w Banku Handlowym w Warszawie S.A.”, zawierającą podstawowe zasady działania pracowników Banku i wyjaśniającą główne procesy identyfikujące ryzyko braku zgodności i umożliwiające zarządzanie ryzykiem braku zgodności na wszystkich szczeblach organizacji Banku. Polityka zgodności podlega zatwierdzeniu przez Zarząd Banku oraz Radę Nadzorczą.

Komórka ds. Zgodności przygotowuje roczny „Plan zapewnienia zgodności działania Banku” („Plan”), który stanowi podstawę zapewnienia zgodności w Banku oraz uwzględnia nadzór Banku nad realizacją funkcji zapewnienia zgodności w podmiotach zależnych Banku. Plan podlega zaopiniowaniu przez Zarząd Banku i zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą Banku.

Komórka ds. Zgodności sporządza „Sprawozdanie z realizacji funkcji monitoringu zgodności oraz zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku Handlowym w Warszawie S.A.” odnośnie realizacji zadań Komórki ds. Zgodności” za poprzedni rok. Dyrektor Komórki ds. Zgodności przedkłada Sprawozdanie Zarządowi Banku, Komitetowi ds. Audytu Rady Nadzorczej Banku w sprawie rekomendacji dla Rady Nadzorczej dotyczącej zatwierdzenia rocznego Sprawozdania oraz Radzie Nadzorczej Banku do zatwierdzenia.

Informacje dotyczące polityki rekrutacji w zakresie wyboru członków organu zarządzającego oraz rzeczywistego stanu ich wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej

W odniesieniu do polityki i praktyk w zakresie wyboru członków organu zarządzającego oraz oceny rzeczywistego stanu ich wiedzy, umiejętności i doświadczenia, reputacji, uczciwości i etyczności działania, niezależności osądu albo niezależności oraz zdolności poświęcania wystarczającej ilości czasu na wykonywanie obowiązków w Banku funkcjonuje „Polityka oceny kwalifikacji członków zarządu oraz osób pełniących kluczowe funkcje w Banku Handlowym w Warszawie S.A.”, „Polityka oceny kwalifikacji członków Rady Nadzorczej w Banku Handlowym w Warszawie S.A.” oraz ustalony tryb postępowania dla wyboru członków organu zarządzającego, które są stosowane w uwzględnieniu Wytocznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego i Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych z dnia 21 marca 2018 r. (EBA/GL/2017/12) w sprawie oceny odpowiedniości członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje.

Członkowie organu zarządzającego dają rękojmię należytego wykonywania powierzonych im obowiązków (w sposób ostrożny i stabilny) są odpowiedni do sprawowania powierzonych im funkcji tj. prowadzenia spraw instytucji nadzorowanej, co wynika z:

- wiedzy (posiadanej z racji zdobytego wykształcenia, odbytych szkoleń, uzyskanych tytułów zawodowych oraz nabytej w inny sposób w toku kariery zawodowej),
- doświadczenia (nabytego w toku sprawowania określonych funkcji lub zajmowania określonych stanowisk),
- umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonej funkcji,
- nieposzlakowanej opinii (reputacji),
- etyczności i uczciwości działania,
- niezależności osądu albo chakarteryzowania się przymitem bycia niezależnym,
- zdolności poświęcania wystarczającej ilości czasu na wykonywanie obowiązków.

Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej i Rada Nadzorcza identyfikuje i dobiera wykwalifikowanych i doświadczonych kandydatów na członków Zarządu. Przy ocenie kandydatów brane są pod uwagę w/w kwalifikacje i przymioty kandydatów z uwzględnieniem:

- charakteru, skali i stopnia złożoności działalności Banku oraz
- obowiązków związanych z danym stanowiskiem,
- różnorodności w składzie organu zarządzającego.

Zarząd Banku składa się z pięciu do dziewięciu członków i w jego skład wchodzi: Prezes Zarządu Banku, Wiceprezesi Zarządu Banku oraz inni członkowie Zarządu, przy czym co najmniej połowa członków Zarządu powinna legitymować się obywatelstwem polskim.

Członkowie Zarządu Banku są powoływani przez Radę Nadzorczą na okres indywidualnej kadencji trzech lat, na wniosek Prezesa Zarządu albo członka Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza składa się z pięciu do dwunastu członków powołanych przez Walne Zgromadzenie. Każdy z członków Rady Nadzorczej powoływany jest na trzyletnią kadencję. Co najmniej połowa członków Rady Nadzorczej, w tym jej Przewodniczący, powinna legitymować się obywatelstwem polskim.

Członkowie Rady Nadzorczej Banku wybierani są spośród listy kandydatów przedstawianych przez akcjonariuszy reprezentowanych na Walnym Zgromadzeniu.

Liczba stanowisk dyrektorskich zajmowanych przez członków organu zarządzającego, rozumianych, jako liczba członków zarządu: 6.

Zarządzanie ryzykiem płynności

Ryzyko płynności rozumiane jest jako ryzyko niezdolności do wypełnienia w określonym terminie swoich zobowiązań finansowych wobec klienta, kredytodawcy lub inwestora w wyniku niedopasowania przepływów finansowych wynikających z pozycji bilansowych i pozabilansowych, które Grupa posiada.

Polityka zarządzania ryzykiem płynności w Grupie ma na celu przede wszystkim zapewnienie i utrzymywanie zdolności do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań (również w sytuacji wystąpienia ekstremalnie kryzysowych warunków), przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów pozyskania płynności. Jest to możliwe dzięki właściwej identyfikacji ryzyka płynności, jego stałemu monitorowaniu, jak również, dzięki ustanowieniu limitów przy pełnym zrozumieniu zarówno otoczenia makroekonomicznego, profilu działalności Grupy, wymogu spełnienia norm regulacyjnych, jak i celów strategicznych i biznesowych w ramach dostępnych zasobów płynności.

Strategia dotycząca ryzyka płynności, w tym akceptowalny poziom ryzyka, zakładana struktura bilansu oraz plan finansowania jest zatwierdzana przez Zarząd Banku, a następnie akceptowana przez Radę Nadzorczą Banku. Za zarządzanie strukturą bilansową Grupy odpowiada Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami. Funkcjonujący w Grupie sposób organizacji procesu zarządzania ryzykiem płynności ma na celu zapewnienie rozdzielania funkcji pomiędzy jednostkami przeprowadzającymi transakcje (mającymi wpływ na ryzyko płynności) oraz monitorującymi i kontrolującymi ryzyko. Za zarządzanie płynnością śróddzienną, bieżącą i krótkoterminową odpowiada Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej, a za zarządzanie płynnością średnio- i długookresową Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami. Funkcje sprawozdawcze są wykonywane w Departamencie Strategii Ryzyka i Kapitału, a monitorowanie i kontrola poziomu ryzyka płynności w Departamencie Ryzyka Rynkowego. Zarządzanie płynnością w podmiotach Grupy leży w zakresie zadań zarządów poszczególnych spółek. Nadzór nad działalnością spółek wchodzących w skład Grupy, w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, Bank prowadzi poprzez delegowanie swoich pracowników do organów nadzorczych tych spółek (do rad nadzorczych). Nadzór nad płynnością podmiotów Grupy sprawuje Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami.

Dane źródłowe oraz modele wykorzystywane do generowania raportów płynnościowych pochodzą z niezależnych systemów zarządzania lub innych niezależnych systemów ewidencji. Raporty oraz testy warunków skrajnych są generowane w Departamencie Strategii Ryzyka i Kapitału - jednostce niezależnej od Sektora Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej - przesyłane codziennie do jednostek Grupy odpowiedzialnych za zarządzanie płynnością oraz do Departamentu Ryzyka Rynkowego odpowiedzialnego za zawartość merytoryczną przygotowanych raportów, w tym za ujmowanie wszystkich elementów mających wpływ na poziom ryzyka płynności. W cyklu miesięcznym Departament Ryzyka Rynkowego przygotowuje analizę pozycji płynnościowej Grupy i poziomu ryzyka płynności na posiedzenie Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Komitetu ds. Ryzyka i Kapitału. Raporty dzienne trafiają do osób bezpośrednio uczestniczących w procesie zarządzania płynnością śróddzienną, bieżącą i krótkoterminową, a raporty miesięczne i kwartalne, opracowane na podstawie danych dziennych, trafiają do członków Komitetów Banku zajmujących się ryzykiem płynności średnio- i długookresowym oraz ryzykiem strukturalnym płynności (Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami, Komitet ds. Ryzyka i Kapitału oraz Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem). Taki mechanizm zapewnia:

- bieżącą i perspektywną informację,
- daje obraz ryzyka płynności zarówno dla bilansu/pozabilansu łącznie jak i w poszczególnych istotnych z punktu widzenia Banku walutach (PLN, USD, EUR),
- różnorodność przygotowywanych raportów w wyniku czego, pozwala na ocenę poziomu ryzyka płynności śróddziennej, bieżącej i strukturalnej,
- uzyskiwanie wyników testów warunków skrajnych z wystarczającą częstotliwością (dzienną dla testu S2 i miesięczną dla pozostałych),

- kompleksowość ujęcia w przygotowaniu raportów płynnościowych obejmującą zarówno pozycje bilansowe jak i pozabilansowe.

W ramach zarządzania ryzykiem płynności Grupa realizuje następujące cele:

- zapewnienie podmiotom Grupy (w każdym momencie działalności) dostępu do środków płynnych w celu wypełniania wszystkich swoich zobowiązań finansowych terminowo, także w ekstremalnych, lecz prawdopodobnych sytuacjach kryzysowych;
- utrzymanie odpowiedniego poziomu wysokiej jakości aktywów płynnych na wypadek nagłego pogorszenia się sytuacji płynnościowej Grupy;
- określenie skali podejmowanego przez Grupę ryzyka płynności poprzez ustanowienie na odpowiednim i bezpiecznym poziomie wewnętrznych miar oraz limitów mających na celu ograniczenie nadmiernej koncentracji w zakresie przyjętej struktury bilansu, czy też źródeł finansowania;
- stałe monitorowanie sytuacji płynnościowej Grupy pod kątem wystąpienia sytuacji awaryjnej w celu uruchomienia Planu Awaryjnego utrzymania płynności;
- zapewnienie zgodności funkcjonujących w Banku procesów z polskimi i europejskimi wymogami regulacyjnymi dotyczącymi zarządzania ryzykiem płynności.

W ramach zarządzania ryzykiem płynności Grupa stosuje również szereg mechanizmów kontrolnych zapewniających przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem płynności. Obejmują one w szczególności:

- rozdzielność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej, w tym rozdzielenie funkcji w obszarach potencjalnych konfliktów interesów i obszarach podwyższonego ryzyka;
- przeglądy procesów, wykonywane przez osoby pełniące funkcje zarządzania lub funkcje kierownicze lub zlecone przez te osoby;
- czynności kontrolne wkomponowane w działalność jednostek organizacyjnych Banku i dostosowane do profilu, skali i specyfiki działalności jednostek organizacyjnych Banku;
- sprawdzanie przestrzegania limitów zaangażowań oraz śledzenie ich nieprzestrzegania;
- monitorowanie raportów przekroczeń;
- monitorowanie wskaźników ryzyka;
- proces samooceny;
- monitorowanie i testowanie planów awaryjnych i planów zapewnienia ciągłości.

Głównym źródłem finansowania działalności Grupy, w tym portfela aktywów płynnych są środki pozyskiwane w ramach bazy depozytowej, której poziom na koniec 2018 roku stanowił 91% zobowiązań. Grupa utrzymuje na wysokim poziomie bufor nieobciążonych wysokiej jakości aktywów płynnych, inwestując w dłużne papiery wartościowe rządowe oraz przedsiębiorstw o najwyższych ratingach, charakteryzujące się możliwością szybkiego upłynnienia. Raz do roku Grupa przeprowadza analizę możliwości upłynnienia na rynku posiadanego portfela papierów wartościowych, w celu wyznaczenia wartości papierów możliwych do upłynnienia w horyzoncie czasowym przyjętym w kalkulacji nadzorczych miar płynności i wskaźnika LCR (Liquidity Coverage Ratio).

Grupa stale monitoruje poziom koncentracji finansowania i źródeł płynności. W tym celu, buduje dobrze zdywersyfikowaną strukturę funduszy klientów zarówno po stronie depozytów klientów detalicznych i małych przedsiębiorstw, jak i podmiotów korporacyjnych i sektora Finansów Publicznych. Poziom koncentracji w podziale na kategorie klientów, jak i w poszczególnych walutach jest monitorowany i porównywany do ustalonych przez Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami poziomów wskaźników ostrzegawczych. Ponadto w Grupie obowiązuje wskaźnik ostrzegawczy na poziom finansowania netto z rynku hurtowego.

Grupa jest jednym z największych uczestników polskiego rynku instrumentów pochodnych, jednakże przepływy z tych instrumentów netto dla bilansu ogółem do 30 dni nie mają znaczącego wpływu na poziom wskaźnika LCR. Jednocześnie metodologia wyliczania potencjalnych wpływów z tytułu zwiększenia zabezpieczenia wystawianego przez Grupę na rzecz innych podmiotów lub zmniejszenia zabezpieczeń utrzymywanych przez naszych klientów w Banku oparta na szacowaniu maksymalnych wpływów z tych tytułów w okresie ostatnich 24 miesięcy zabezpiecza Grupę przed niedoszacowaniem tych wpływów w horyzoncie 30 dni.

Zgodnie z Rozporządzeniem nr 575/2013 Grupa monitoruje oraz utrzymuje na adekwatnym poziomie wskaźnika LCR. Na dzień 31 grudnia 2018 r. LCR wyniósł 168%. Grupa uznaje, że głębokość rynku FX swap pozwala na przyjęcie założenia, iż występujące niedopasowanie (nadwyżka pasywów walutowych nad aktywami) może być w łatwy sposób niwelowane za pomocą bieżących transakcji FX swap. Dodatkowo, Grupa nie identyfikuje innych istotnych elementów składowych wskaźnika pokrycia wpływów netto, niż te uwzględnione we wzorze ujawniania wskaźnika pokrycia wpływów netto.

Szczegółowe dane dotyczące wielkości miar regulacyjnych za rok 2018, jak również stosowanych miar wewnętrznych w obszarze zarządzania ryzykiem płynności Grypy, znajdują się w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 roku, w nocie nr 49 „Zarządzanie ryzykiem”.

W wyniku oceny poziomu ryzyka płynności i wskaźników płynności bieżącej i strukturalnej (ILAAP), udokumentowanej w trakcie przeglądu Systemu Zarządzania Ryzykiem (posiedzenie Komitetu ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem w dniu 14 marca 2018 r.) i wynikających z posiadanych delegacji Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku, w procesie uchwalania rocznego „Planu Finansowania i Płynności” (plan na 2018 rok omówiony i zatwierdzony na posiedzeniach w lutym i marcu 2018 r.) nie rekomendował zmian w zakresie obowiązującej w Banku siatki limitów ryzyka płynności uznając, że jest on stosowny do profilu i skali działania Banku.

Tabela 1. Kalkulacja wskaźnika LCR (w mln zł)

Koniec kwartału		Całkowita wartość nieważona (średnia)				Całkowita wartość ważona (średnia)			
		2018-03-31	2018-06-30	2018-09-30	2018-12-31	2018-03-31	2018-06-30	2018-09-30	2018-12-31
Liczba punktów danych użytych do obliczenia średnich		3	3	3	3	3	3	3	3
AKTYWA PŁYNNE WYSOKIEJ JAKOŚCI									
1	Aktywa płynne wysokiej jakości ogółem					18 091	17 637	18 558	17 736
CASH-OUTFLOWS									
2	Depozyty detaliczne i depozyty klientów będących małymi przedsiębiorstwami, w tym:	12 229	12 385	12 699	13 326	953	960	988	1 047
3	Depozyty stabilne	7 121	7 327	7 386	7 572	356	366	369	379
4	Depozyty mniej stabilne	5 108	5 058	5 313	5 754	597	594	619	668
5	Niezabezpieczone finansowanie hurtowe	20 984	20 984	21 961	23 343	11 215	11 138	11 295	11 548
6	Depozyty operacyjne (wszyscy kontrahenci) i depozyty w ramach sieci współpracy banków spółdzielczych	9 676	9 856	11 063	11 732	2 419	2 464	2 766	2 933
7	Depozyty nieoperacyjne (wszyscy kontrahenci)	11 309	11 128	10 898	11 611	8 796	8 674	8 530	8 615
8	Dług niezabezpieczony	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Zabezpieczone finansowanie hurtowe					27	19	6	48
10	Dodatkowe wymogi	37 388	31 892	32 334	34 014	26 490	20 776	21 740	23 618
11	Wpływy związane z ekspozycją na instrumenty pochodne i inne wymogi w zakresie zabezpieczeń	25 579	19 839	20 812	22 704	25 579	19 839	20 812	22 704
12	Wpływy związane z utratą finansowania z tytułu produktów dłużnych	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Instrumenty kredytowe i instrumenty wsparcia płynności	11 809	12 053	11 523	11 310	910	937	928	914
14	Inne zobowiązania umowne związane z finansowaniem	1 193	1 182	1 098	491	1 098	932	1 049	-
15	Inne zobowiązania warunkowe związane z finansowaniem	3 658	3 985	4 010	3 825	366	399	401	383
16	WYPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH OGÓŁEM					40 149	34 224	35 480	36 644
CASH-INFLOWS									
17	Zabezpieczone transakcje kredytowe (np. z udzielonym przyrzeczeniem odkupu)	-	-	-	-	-	-	-	-
18	Wpływy z w pełni obsługiwanych ekspozycji	24 466	18 694	19 504	21 616	24 466	18 694	19 504	21 616
19	Inne wpływy środków pieniężnych	96	250	49	491	-	-	-	-
EU-19a	(Różnica pomiędzy sumą ważonych wpływów ogółem a sumą ważonych wpływów ogółem wynikających z transakcji w państwach trzecich, w których występują ograniczenia transferu lub transakcji denominowanych w walutach niewymienialnych)					-	-	-	-
EU-19b	Nadwyżka wpływów z powiązanych wyspecjalizowanych instytucji kredytowych)					-	-	-	-
20	WPLYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH OGÓŁEM	24 561	18 943	19 553	22 107	24 466	18 694	19 504	21 616
EU-20a	Wpływy całkowicie wyłączone	0	0	0	0	0	0	0	0
EU-20b	Wpływy podlegające ograniczeniu wynoszącemu 90%	0	0	0	0	0	0	0	0
EU-20c	Wpływy podlegające ograniczeniu wynoszącemu 75%	0	33	67	1 000	0	33	67	1 000
WARTOŚĆ SKORYGOWANA OGÓŁEM									
21	ZABEZPIECZENIE PRZED UTRATĄ PŁYNNOŚCI					18 091	17 637	18 558	17 736
22	WYPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO OGÓŁEM					14 317	14 239	14 337	11 942
23	WSKAŹNIK POKRYCIA WYPŁYWÓW NETTO (%)					126%	124%	129%	149%

II. Informacje z zakresu stosowania norm ostrożnościowych

Informacje z zakresu stosowania norm ostrożnościowych dotyczą Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

W skład Grupy wchodzi Bank Handlowy w Warszawie S.A. („Bank”), jako jednostka dominująca, oraz następujące jednostki zależne: Dom Maklerski Banku Handlowego S.A., Handlowy Leasing Sp. z o.o., Handlowy Investments S.A., PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji, Handlowy-Inwestycje Sp. z o.o.

Następujące jednostki są w pełni konsolidowane:

- Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. („DMBH”),
- Handlowy Leasing Sp. z o.o.,
- Handlowy Investments S.A.,
- PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji.

Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. z siedzibą w Warszawie zajmuje się działalnością maklerską Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. Bank jest 100% akcjonariuszem Spółki.

Poprzez Spółkę Handlowy Leasing Sp. z o.o., w Grupie Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A., prowadzona jest obsługa portfela leasingowego ukształtowanego do dnia 30 kwietnia 2013 r. Po tej dacie Handlowy Leasing - w związku z ograniczeniem prowadzonej działalności wyłącznie do realizacji umów leasingowych zawartych do 30 kwietnia 2013 r. - nie zawierał nowych kontraktów, kontynuując obsługę umów istniejących z zachowaniem jakości świadczonych usług oraz efektywności ekonomicznej prowadzonej działalności. Produkt leasingowy pozostał w ofercie Banku i jest oferowany w ramach tzw. "otwartej architektury", tj. współpracy z Europejskim Funduszem Leasingowym S.A. i CorpoFlotą Sp. z o.o. W 2017 r. aktywny portfel leasingowy Spółki został sprzedany do Banku.

Handlowy Investments S.A. z siedzibą w Luksemburgu należy do grupy celowych spółek inwestycyjnych, poprzez które Bank i jego Grupa Kapitałowa prowadzi operacje kapitałowe. Bank jest 100% akcjonariuszem Spółki. Działalność Spółki finansowana jest poprzez zwrotne dopłaty do kapitału oraz z wypracowanych wyników finansowych Spółki. W związku z zamiarem ograniczenia tej działalności przewiduje się, iż spółki inwestycyjne, w tym m.in. Handlowy Investments S.A. będą podlegały sukcesywnemu zbywaniu lub likwidacji. Według stanu na 31 grudnia 2018 r. Handlowy Investments S.A. posiadał portfel obejmujący udziały w Pol-Mot Holding S.A.

PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w Warszawie to spółka ze 100% udziałem Banku, wchodząca w skład portfela do zbycia. Szczegółowe informacje na temat podziału portfela inwestycji kapitałowych Grupy ze względu na cel nabycia znajdują się w Sprawozdaniu z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A. oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2018 roku, w rozdziale VI punkt nr 8 „Zaangażowania kapitałowe Grupy”.

W Grupie nie występują spółki objęte konsolidacją metodą proporcjonalną.

Handlowy Inwestycje Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie jest jednostką wycenianą metodą praw własności. Jest to spółka inwestycyjna (celowa), poprzez którą Bank prowadzi operacje kapitałowe. Obecnie w portfelu Handlowy Inwestycje Sp. z o.o. znajdują się udziały Handlowy Leasing Sp. z o.o. Działalność spółki finansowana jest poprzez zwrotne dopłaty do jej kapitału oraz z wyników finansowych osiągniętych przez spółkę. Handlowy Inwestycje Sp. z o.o. należy obecnie do portfela spółek strategicznych.

Grupa nie posiada podmiotów, które nie są konsolidowane i nie pomniejszają funduszy własnych oraz nie posiada podmiotów zależnych nieobjętych konsolidacją, dla których występuje niedobór kapitału.

Wszelkie transakcje wewnątrz Grupy, w tym spłata wzajemnych zobowiązań oraz przekazanie funduszy, odbywają się z zachowaniem przepisów prawa obowiązujących spółki, w tym w szczególności z zachowaniem zasad Kodeksu spółek handlowych oraz postanowień statutu.

W Grupie nie występują obecnie oraz zgodnie z najlepszą wiedzą nie przewiduje się wystąpienia istotnych przeszkód natury prawnej lub praktycznej w szybkim przekazywaniu funduszy własnych albo spłacie zobowiązań między podmiotem dominującym a podmiotami zależnymi.

Zakres konsolidacji Grupy określony zgodnie z regulacjami ostrożnościowymi (Rozporządzenie nr 575/2013), jest tożsamy z zakresem konsolidacji dokonywanej na potrzeby sporządzenia sprawozdania finansowego.

Tabela 2. EU LI1 Różnice w zakresie konsolidacji do celów rachunkowości i regulacyjnej

Pozycja	Wartości bilansowe wykazywane w publikowanych sprawozdaniach finansowych	Wartości bilansowe wchodzące w zakres konsolidacji regulacyjnej	Wartości bilansowe pozycji				
			Podlega ramom ryzyka kredytowego	Podlega ramom ryzyka kredytowego kontrahenta	Podlega ramom sekurytyzacji	Podlega ramom ryzyka rynkowego	Nie podlega wymogom kapitałowym lub podlega odliczeniu od kapitału
AKTYWA							
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	7 272 193	7 272 193	7 272 193				
Należności od banków	1 333 977	1 333 977	1 036 161	297 816			
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	2 237 076	2 237 076	8 465	1 274 212		2 237 076	
Pochodne instrumenty zabezpieczające							
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	14 241 363	14 241 363	14 241 363				
Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności	10 399	10 399	10 399				
Inwestycje kapitałowe dostępne do sprzedaży	48 768	48 768	48 768				
Należności od klientów	21 949 014	21 949 014	20 368 553	424 907	1 155 554		
Rzeczowe aktywa trwałe	364 261	364 261	364 261				
Wartości niematerialne	1 418 794	1 418 794					1 418 794
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	1 744	1 744	1 744				
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	204 207	204 207	204 207				
Inne aktywa	222 918	222 918	222 918				
Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia							
Aktywa razem	49 304 714	49 304 714	43 779 032	1 996 935	1 155 554	2 237 076	1 418 794
ZOBOWIĄZANIA							
Zobowiązania wobec banków	1 402 233	1 402 233		115 208			1 287 025
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	1 609 382	1 609 382	105 468	1 152 591		1 609 382	
Pochodne instrumenty zabezpieczające							
Zobowiązania wobec klientów	38 334 345	38 334 345	0	181 981			38 152 364
Rezerwy	29 984	29 984					29 984
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	66 297	66 297					66 297
Inne zobowiązania	805 723	805 723					805 723
Zobowiązania razem	42 247 964	42 247 964	105 468	1 449 780	0	1 609 382	40 341 393
Kapitał własny razem	7 056 750	7 056 750					
Zobowiązania i Kapitał własny razem	49 304 714	49 304 714					

Tabela 3. EU LI2 – Główne źródła różnic między regulacyjnymi kwotami ekspozycji a wartościami bilansowymi w sprawozdaniach finansowych

	Razem	Pozycje podlegające			
		Ramy ryzyka kredytowego	Ramy ryzyka kredytowego kontrahenta	Ramy sekurytyzacji	Ramy ryzyka rynkowego
Kwota wartości bilansowej aktywów w zakresie konsolidacji regulacyjnej (zgodnie z wzorem EU LI1)	49 304 714	43 779 032	1 996 935	1 155 554	2 237 076
Kwota wartości bilansowej zobowiązań w regulacyjnym zakresie konsolidacji (zgodnie z wzorem EU LI1)	42 247 964	105 468	1 449 780		1 609 382
Kwota całkowita netto w regulacyjnym zakresie konsolidacji	49 304 714	43 779 032	1 996 935	1 155 554	2 237 076
Kwoty pozabilansowe	16 770 845	3 655 482			
Różnice z tytułu instrumentów pochodnych	2 567 131		728 807		
Różnice wynikające z różnych zasad kompensacji	564 111		564 111		
Inne różnice	-106 650	-97 225	-9 425		
Kwoty ekspozycji ujmowane do celów regulacyjnych	62 313 938	47 337 289	3 280 428	1 155 554	2 237 076

Informacje dotyczące metody konsolidacji stosowanej dla każdego podmiotu w ramach zakresów konsolidacji rachunkowości i regulacyjnej przedstawione są w Sprawozdaniu z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A. oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2018 roku, w rozdziale III. "Schemat organizacyjny Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A."

III. Informacje dotyczące funduszy własnych

Informacje na temat poszczególnych składników kapitałów własnych Grupy przedstawione są szczegółowo w nocie nr 35 „Kapitały” Roczno skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 roku.

Poniżej zostały przedstawione informacje dotyczące struktury funduszy własnych Grupy (Tabela nr 4), uzgodnienia funduszy własnych Grupy do kapitałów własnych Grupy (Tabela nr 5); informacje o elementach składających funduszy własnych (Tabela nr 6) oraz szczegółowy opis głównych cech instrumentów kapitałowych (Tabela nr 7)

Tabela 4. Struktura funduszy własnych Grupy

Nr identyfikacyjny	Pozycja	Wartość
1	<u>FUNDUSZE WŁASNE</u>	4 970 103
1.1	KAPITAŁ TIER I	4 970 103
1.1.1	KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I	4 970 103
1.1.1.1	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	3 008 172
1.1.1.1.1	Oplacone instrumenty kapitałowe	522 638
1.1.1.1.3	Azio	2 485 534
1.1.1.2	Zyski zatrzymane	-76 419
1.1.1.2.1	Zyski zatrzymane w poprzednich latach	-1 636
1.1.1.2.2	Uznany zysk lub uznana strata	-74 784
1.1.1.2.2.1	Zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej	564 247
1.1.1.2.2.2	(-) Część nieuznanego zysku z bieżącego okresu lub nieuznanego zysku rocznego	-639 031
1.1.1.3	Skumulowane inne całkowite dochody	80 982
1.1.1.4	Kapitał rezerwowy	2 864 785
1.1.1.5	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	540 200
1.1.1.9	Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	-19 235
1.1.1.9.5	(-) Korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	-19 235
1.1.1.10	(-) Wartość firmy	-1 245 976
1.1.1.10.1	(-) Wartość firmy rozliczana jako aktywa niematerialne i prawne	-1 245 976
1.1.1.11	(-) Inne wartości niematerialne i prawne	-172 817
1.1.1.11.1	(-) Kwota brutto innych wartości niematerialnych i prawnych	-172 817
1.1.1.28	Elementy kapitału podstawowego Tier I lub odliczenia od kapitału podstawowego Tier I – inne	- 9 589
1.1.2	KAPITAŁ DODATKOWY TIER I	-
1.2	KAPITAŁ TIER II	-

Tabela 5. Uzgodnienie funduszy własnych Grupy do kapitałów własnych Grupy

Uzgodnienie funduszy własnych do kapitałów własnych	Wartość
Kapitał zakładowy	522 638
Kapitał zapasowy	3 003 291
Kapitał z aktualizacji wyceny	84 372
Pozostałe kapitały rezerwowe	2 883 839
Zyski zatrzymane	562 612
Kapitał własny razem	7 056 752
Wartość firmy i inne wartości niematerialne i prawne	- 1 418 794
Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych - korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	- 19 235
Korekty z tytułu ogólnego i szczególnego ryzyka kredytowego	- 9 589
Zysk netto	- 639 031
Pomniejszenia razem	- 2 086 649
Fundusze własne razem	4 970 103

Tabela 6. Fundusze własne Grupy

Fundusze własne		(A) Kwota w dniu ujawnienia	(B) Referencje do artykułu Rozporządzenia nr 575/2013
Kapitał podstawowy Tier 1: instrumenty i kapitały rezerwowe			
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne	3 008 172	art. 26 ust. 1, art. 27, 28 i 29, wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
	w tym: seria A	260 000	wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
	w tym: seria B	112 000	wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
	w tym: seria C	150 638	wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
2	Zyski zatrzymane	-76 419	art. 26 ust. 1 lit. c)
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	2 945 767	art. 26 ust. 1
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	540 200	art. 26 ust. 1 lit. f)
6	Kapitał podstawowy Tier 1 przed korektami regulacyjnymi	6 417 720	
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	-28 824	art. 34, 105
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej] (kwota ujemna)	-1 418 793	art. 36 ust. 1 lit. b), art. 37, 472 ust. 4
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier 1	-1 447 617	
29	Kapitał podstawowy Tier 1	4 970 103	
Kapitał dodatkowy Tier 1: instrumenty			
36	Kapitał dodatkowy Tier 1 przed korektami regulacyjnymi	-	
Kapitał dodatkowy Tier 1: korekty regulacyjne			
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier 1	-	
44	Kapitał dodatkowy Tier 1	-	
45	Kapitał Tier 1 (kapitał Tier 1 = kapitał podstawowy Tier 1 + kapitał dodatkowy Tier 1)	4 970 103	

Kapitał Tier II: instrumenty i rezerwy			
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	-	
Kapitał Tier II: korekty regulacyjne			
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	-	
58	Kapitał Tier II	-	
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	4 970 103	
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	29 518 145	
Współczynniki i bufory kapitałowe			
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	16,8%	art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	16,8%	art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	16,8%	art. 92 ust. 2 lit. c)
Kwoty poniżej progów odliczeń (przed ważeniem ryzyka)			
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	36 534	art. 36 ust. 1 lit. h), art. 45, 46, art. 472 ust. 10, art. 56 lit. c), art. 59, 60, art. 475 ust. 4, art. 66 lit. c), art. 69, 70, art. 477 ust. 4
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)	10 399	art. 36 ust. 1 lit. i), art. 45, 48, art. 470, 472 ust. 11
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3)	204 206	art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, 48, art. 470, 472 ust. 5

Grupa nie dokonała odliczeń od funduszy własnych w zakresie znacznych inwestycji w podmioty sektora finansowego i aktywów z tytułu podatku odroczonego.

Tabela 7. Główne cechy instrumentów kapitałowych

Seria/emisja	A	B	B	B	B	B	C
1 Emitent	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Bank Handlowy w Warszawie S.A.
2 Unikatowy identyfikator (np. CUSIP, ISIN lub identyfikator Bloomberg dla ofert na rynku niepublicznym)	ISIN: PLBH00000012	ISIN: PLBH00000012	ISIN: PLBH00000012	ISIN: PLBH00000012	ISIN: PLBH00000012	ISIN: PLBH00000012	ISIN: PLBH00000012
3 Prawo lub prawa właściwe, którym podlega instrument	Prawo polskie	Prawo polskie	Prawo polskie	Prawo polskie	Prawo polskie	Prawo polskie	Prawo polskie
Ujmowanie w kapitale regulacyjnym							
4 Zasady przejściowe określone w rozporządzeniu CRR	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I
5 Zasady określone w rozporządzeniu CRR obowiązujące po okresie przejściowym	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I	Kapitał podstawowy Tier I
6 Kwalifikowalne na poziomie jednostkowym lub (sub-)skonsolidowanym/na poziomie jednostkowym oraz (sub-)skonsolidowanym	Jednostkowy / Skonsolidowany	Jednostkowy / Skonsolidowany	Jednostkowy / Skonsolidowany	Jednostkowy / Skonsolidowany	Jednostkowy / Skonsolidowany	Jednostkowy / Skonsolidowany	Jednostkowy / Skonsolidowany
7 Rodzaj instrumentu (rodzaje określone przez każdy system prawny)	Akcje zwykłe na okaziciela	Akcje zwykłe na okaziciela	Akcje zwykłe na okaziciela	Akcje zwykłe na okaziciela	Akcje zwykłe na okaziciela	Akcje zwykłe na okaziciela	Akcje zwykłe na okaziciela
8 Kwota uznana w kapitale regulacyjnym (waluta w min, według stanu na ostatni dzień sprawozdawczy)	260 000 000 zł	4 480 000 zł	6 230 000 zł	8 960 000 zł	70 594 000 zł	21 736 000 zł	150 638 000 zł
9 Wartość nominalna instrumentu	4 zł	4 zł	4 zł	4 zł	4 zł	4 zł	4 zł
9a Cena emisyjna							
9b Cena wykupu	-	-	-	-	-	-	-
10 Klasyfikacja księgowa	Kapitał własny	Kapitał własny	Kapitał własny	Kapitał własny	Kapitał własny	Kapitał własny	Kapitał własny
11 Pierwotna data emisji	27.03.1997 r.	27.10.1998 r.	25.06.1999 r.	16.11.1999 r.	24.05.2002 r.	16.06.2003 r.	28.02.2001 r.
12 Wieczyste czy terminowe	Wieczyste	Wieczyste	Wieczyste	Wieczyste	Wieczyste	Wieczyste	Wieczyste
13 Pierwotny termin zapadalności	Brak termin zapadalności	Brak termin zapadalności	Brak termin zapadalności	Brak termin zapadalności	Brak termin zapadalności	Brak termin zapadalności	Brak termin zapadalności
14 Opcja wykupu na żądanie emitenta podlegająca wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
15 Termin wykupu opcjonalnego, terminy wykupu warunkowego oraz kwota wykupu	-	-	-	-	-	-	-
16 Kolejne terminy wykupu, jeżeli dotyczy	-	-	-	-	-	-	-

Kupony / dywidendy							
17 Stała lub zmienna dywidenda / stały lub zmienny kupon	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna	Stopa zmienna
18 Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik	-	-	-	-	-	-	-
19 Istnienie zapisanych praw do niewypłacenia dywidendy	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
20a W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe
20b W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe
21 Istnienie opcji z oprocentowaniem rosnącym lub innej zachęty do wykupu	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
22 Niekumulowane czy skumulowane	Niekumulacyjny	Niekumulacyjny	Niekumulacyjny	Niekumulacyjny	Niekumulacyjny	Niekumulacyjny	Niekumulacyjny
23 Zamienne czy niezamienne	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny
24 Jeżeli zamienne, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące zamianę	-	-	-	-	-	-	-
25 Jeżeli zamienne, w pełni czy częściowo	-	-	-	-	-	-	-
26 Jeżeli zamienne, wskaźnik konwersji	-	-	-	-	-	-	-
27 Jeżeli zamienne, zamiana obowiązkowa czy opcjonalna	-	-	-	-	-	-	-
28 Jeżeli zamienne, należy określić rodzaj instrumentu, na który można dokonać zamiany	-	-	-	-	-	-	-
29 Jeżeli zamienne, należy określić emitenta instrumentu, na który dokonuje się zamiany	-	-	-	-	-	-	-
30 Odpisy obniżające wartość	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
31 W przypadku odpisu obniżającego wartość, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące odpis obniżający wartość	-	-	-	-	-	-	-
32 W przypadku odpisu obniżającego wartość, w pełni czy częściowo	-	-	-	-	-	-	-
33 W przypadku odpisu obniżającego wartość, trwale czy tymczasowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
34 W przypadku tymczasowego odpisu obniżającego wartość, opis mechanizmu odpisu obniżającego wartość	-	-	-	-	-	-	-
35 Pozycja w hierarchii podporządkowania w przypadku likwidacji (należy określić rodzaj instrumentu bezpośrednio uprzywilejowanego w odniesieniu do danego instrumentu)	-	-	-	-	-	-	-
36 Niezgodne cechy przejściowe	-	-	-	-	-	-	-
37 Jeżeli tak, należy określić niezgodne cechy	-	-	-	-	-	-	-

IV. Adekwatność kapitałowa

Wymogi kapitałowe w zakresie funduszy własnych Grupy są wyliczane zgodnie z Rozporządzeniem nr 575/2013.

Grupa zdecydowała, że dla potrzeb oceny adekwatności kapitałowej, w oparciu o Artykuł 1 paragraf 9 Rozporządzenia (UE) 2017/2395 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2017 roku zmieniającego Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, nie będzie stosowała okresu przejściowego i ujęła jednorazowo wpływ na kapitał związany z wdrożeniem MSSF 9.

Poniżej prezentujemy dane dotyczące adekwatności kapitałowej Grupy, wysokość kwoty aktywów ważonych ryzykiem oraz wymogów kapitałowych w zakresie funduszy własnych w rozbiciu na poszczególne rodzaje ryzyk.

Tabela 8. Adekwatność kapitałowa

ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA	31.12.2018
Kapitał podstawowy Tier I	4 970 103
Kapitał Tier I	4 970 103
Fundusze Własne	4 970 103
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	29 518 145
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	16,8%
Współczynnik kapitału Tier I	16,8%
Łączny współczynnik kapitałowy	16,8%

Tabela 9. EU OV1 – Przegląd aktywów ważonych ryzykiem

		Aktywa ważone ryzykiem		Minimalne wymogi kapitałowe	
		31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	
	1	Ryzyko kredytowe (z wyjątkiem ryzyka kredytowego kontrahenta)	22 767 938	20 911 562	1 821 435
art. 438 lit. c) i d)	2	W tym metoda standardowa*	22 767 938	20 911 562	1 821 435
art. 438 lit. c) i d)	3	W tym podstawowa metoda IRB (FIRB)	-	-	-
art. 438 lit. c) i d)	4	W tym zaawansowana metoda IRB (AIRB)	-	-	-
art. 438 lit. d)	5	W tym metoda IRB kapitału zgodnie z uproszczoną metodą ryzyka ważonego lub metodą modeli wewnętrznych	-	-	-
art. 107 art. 438 lit. c) i d)	6	Ryzyko kredytowe kontrahenta	990 138	1 335 653	79 211
art. 438 lit. c) i d)	7	W tym metoda wyceny według wartości rynkowej	634 313	722 737	50 745
art. 438 lit. c) i d)	8	W tym wycena pierwotnej wartości ekspozycji	-	-	-
	9	W tym metoda standardowa	-	-	-
	10	W tym metoda modeli wewnętrznych (IMM)	-	-	-
art. 438 lit. c) i d)	11	W tym kwota ekspozycji z tytułu swoich wkładów do funduszu kontrahenta centralnego na wypadek niewykonania zobowiązania	-	-	-
art. 438 lit. c) i d)	12	W tym aktualizacja wyceny kredytowej	355 825	612 916	28 466
art. 438 lit. e)	13	Ryzyko rozliczenia	-	1	-
art. 449 lit. o) i i)	14	Ekspozycje sekurytyzacyjne w portfelu bankowym (po uwzględnieniu ograniczenia)	905 475	951 516	72 438
	15	W tym metoda IRB	-	-	-
	16	W tym metoda formuły nadzorczej (SFA) IRB	-	-	-
	17	W tym metoda wewnętrznych oszacowań (IAA)	-	-	-
	18	W tym metoda standardowa	905 475	951 516	72 438
art. 438 lit. e)	19	Ryzyko rynkowe	1 192 387	1 030 143	95 391
	20	W tym metoda standardowa	1 192 387	1 030 143	95 391
	21	W tym metoda modeli wewnętrznych	-	-	-
art. 438 lit. e)	22	Duże ekspozycje	155 742	46 825	12 459
art. 438 lit. f)	23	Ryzyko operacyjne	3 506 465	3 606 401	280 517
	24	W tym metoda wskaźnika bazowego	-	-	-
	25	W tym metoda standardowa	3 506 465	3 606 401	280 517
	26	W tym metoda zaawansowanego pomiaru	-	-	-
art. 437 ust. 2), art. 48 i art. 60	27	Kwoty poniżej progów dla odliczenia (podlegające wadze ryzyka 250%)	536 513	466 417	42 921
art. 500	28	Korekta dla dolnej granicy	-	-	-
	29	Razem	29 518 145	27 882 101	2 361 452

* Wg stanu na 31 grudnia 2018 kwoty aktywów ważonych ryzykiem oraz minimalnego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe uwzględniają wartości odnoszące się do instrumentów pochodnych zakwalifikowanych do księgi bankowej w kwotach odpowiednio: 7 774 tys. PLN oraz 623 tys. PLN.

V. Informacje z zakresu wymogów kapitałowych

1.1. Ryzyko kredytowe

Stosowane w rachunkowości definicje pozycji przeterminowanych i o utraconej wartości

Z pojawieniem się utraty wartości ekspozycji kredytowej mamy do czynienia, jeśli wystąpił obiektywny dowód utraty wartości, czyli wartość ekspozycji przewyższa wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych. Ocena czy nastąpiła utrata wartości jest następstwem zidentyfikowania następujących przesłanek utraty wartości:

- pojawienie się istotnych trudności finansowych dłużnika,
- niedotrzymywanie warunków umowy, np. opóźnienia w spłacie rat kapitałowych lub odsetkowych,
- pojawienie się przyczyn ekonomicznych lub prawnych związanych z trudnościami finansowymi kredytobiorcy wraz z wyrażeniem zgody przez Bank na warunki finansowe wobec kredytobiorcy, których kredytodawca nie brałby pod uwagę w innym przypadku,
- wysokie prawdopodobieństwo upadłości klienta lub uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego,
- krajowa lub lokalna sytuacja gospodarcza, która może mieć związek z niespłaceniem ekspozycji,
- opóźnienie w spłacie,
- znaczące pogorszenie oceny ratingowej klienta,
- wniosek Banku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec klienta,
- obniżenie ratingu kontrahenta przez uznaną i akceptowaną przez Bank zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej

oraz inne zdarzenia, które mogą mieć negatywny wpływ na możliwe do oceny przyszłe przepływy gotówkowe z tytułu ekspozycji kredytowej.

Zaangażowania klientów, dla których wystąpił obiektywny dowód utraty wartości są traktowane jako zaangażowania charakteryzujące się utratą wartości.

Zaangażowania klientów charakteryzujące się utratą wartości, na potrzeby wyznaczania kapitału regulacyjnego z tytułu ryzyka kredytowego klasyfikowane są do klasy ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania. Wszystkie ekspozycje zaklasyfikowane do tej klasy charakteryzują się utratą wartości.

Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego

Szczegółowe informacje na temat odpisów na oczekiwane straty kredytowe przedstawione zostały w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 roku w nocie objaśniającej nr 49 „Zarządzanie ryzykiem”, w sekcji „Ryzyko kredytowe”.

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe

Grupa dokonuje odpisów na oczekiwane straty kredytowe, według opracowanych, dla wszystkich aktywów finansowych, wewnętrznych zasad i metodyk kalkulacji odpisów. Dokonywane są one w ujęciu zagregowanym dla każdego z 3 etapów:

- Etap 1: ekspozycje kredytowe, dla których ryzyko kredytowe nie zwiększyło się istotnie od momentu początkowego ujęcia
 - strata szacowana w horyzoncie 12 miesięcy (jest to część strat kredytowych oczekiwanych dla całego okresu narażenia na ryzyko, wynikająca z niewykonania zobowiązania w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego),
- Etap 2: ekspozycje kredytowe, dla których nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego
 - straty kredytowe szacuje się dla całego okresu trwania ekspozycji,
- Etap 3: ekspozycje kredytowe, dla których nastąpił obiektywny dowód utraty wartości
 - straty kredytowe szacowane jak dla aktywów z utratą wartości.

Przypisanie ekspozycji do Etapu odbywa się, w zależności od sposobu zarządzania klientem (indywidualne vs. grupowe), przy uwzględnieniu szerokiego zakresu informacji pozyskiwanych w ramach standardowych procesów zarządzania ryzykiem (w tym procesu Wczesnego Ostrzegania), dotyczących zarówno bieżących, jak i przyszłych zdarzeń, w tym czynników makroekonomicznych (uwzględnianych w scenariuszach makroekonomicznych przygotowywanych cyklicznie przez Głównego Ekonomistę) oraz liczby dni zaległości.

Bank stosuje ogólną zasadę, że niewykonanie zobowiązania przez wierzyciela ma miejsce w przypadku wystąpienia jednego lub obu z poniższych zdarzeń:

- a) zwłoka w wykonaniu przez dłużnika wszelkich istotnych zobowiązań kredytowych wobec Banku wynosi 90 dni i więcej,
- b) istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się w pełni przez dłużnika ze swoich zobowiązań kredytowych wobec Banku, bez konieczności podejmowania przez instytucję działań takich jak realizacja zabezpieczenia.

Tabela 10. EU CRB-B Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnia kwota ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji

	Wartość netto ekspozycji na koniec okresu	Średnia wartość netto ekspozycji w okresie*
Rządy centralne lub banki centralne	20 868 041	16 977 881
Samorządy terytorialne	126 278	425 737
Podmioty sektora publicznego	20 868	31 171
Wielostronne banki rozwoju	224 077	249 588
Organizacje międzynarodowe	-	-
Instytucje	1 601 640	1 600 174
Przedsiębiorstwa	21 915 103	21 256 964
<i>W tym: MŚP</i>	2 309 153	2 208 875
Detaliczne	11 594 723	11 615 347
<i>W tym: MŚP</i>	60 053	54 808
Zabezpieczone hipoteką na nieruchomości	2 956 418	2 937 053
<i>W tym: MŚP</i>	742 585	771 804
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	220 198	226 969
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	47 741	47 191
Obligacje zabezpieczone	-	-
Należności od instytucji i przedsiębiorstw o krótkoterminowej ocenie kredytowej	-	-
Przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania	-	-
Ekspozycje w papierach kapitałowych	11 425	11 711
Inne ekspozycje	2 588 583	2 493 848
Metoda standardowa razem	62 175 095	57 873 634

* Średnia arytmetyczna liczona na stanach kwartalnych w 2018 roku.

Tabela 11. EU CRB-C – Podział geograficzny ekspozycji

	Wartość netto												
	Polska	Wielka Brytania	Luksemburg	Francja	Irlandia	Indie	Norwegia	Czechy	Belgia	Holandia	Węgry	Inne Kraje	Razem
Rządy centralne lub banki centralne	20 867 670	-	-	-	371	-	-	-	-	-	-	-	20 868 041
Samorządy terytorialne	126 278	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	126 278
Podmioty sektora publicznego	20 868	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20 868
Wielostronne banki rozwoju	-	-	224 077	-	-	-	-	-	-	-	-	-	224 077
Organizacje międzynarodowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Instytucje	648 663	376 493	444	375 835	93 279	-	17 559	1 313	16	-	28 105	59 933	1 601 640
Przedsiębiorstwa	20 622 353	98 468	249 754	8 885	183 113	151 088	111 083	54 345	99 950	77 027	47 448	211 589	21 915 103
Detaliczne	11 594 723	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11 594 723
Zabezpieczone hipoteką na nieruchomości	2 910 334	-	-	-	-	-	-	46 084	-	-	-	-	2 956 418
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	220 198	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	220 198
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	19 221	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28 520	47 741
Obligacje zabezpieczone	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Należności od instytucji i przedsiębiorstw o krótkoterminowej ocenie kredytowej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozycje w papierach kapitałowych	11 425	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11 425
Inne ekspozycje	2 588 352	-	231	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 588 583
Metoda standardowa razem	59 630 085	474 961	474 506	384 720	276 763	151 088	128 642	101 742	99 966	77 027	75 553	300 042	62 175 095

Tabela 12. EU CRB-D – Koncentracja ekspozycji według branży

	Administracja publiczna	Budownictwo	Działalność naukowa i techniczna	Działalność związana z nieruchomościami	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	Górnictwo i wydobywanie	Handel hurtowy i detaliczny	Informacja i komunikacja	Osoby prywatne	Przetwórstwo przemysłowe	Transport i gospodarka magazynowa	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz itd.	Inne usługi	Razem
Rządy centralne lub banki centralne	14 017 912	-	-	-	6 850 129	-	-	-	-	-	-	-	-	20 868 041
Samorządy terytorialne	126 278	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	126 278
Podmioty sektora publicznego	-	-	73	-	-	-	-	-	-	-	7 484	-	13 311	20 868
Wielostronne banki rozwoju	-	-	-	-	224 077	-	-	-	-	-	-	-	-	224 077
Organizacje międzynarodowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Instytucje	-	-	-	-	1 500 262	-	-	101 378	-	-	-	-	-	1 601 640
Przedsiębiorstwa	80	489 561	1 481 156	308 373	1 122 919	1 055 660	5 905 233	781 664	4 382	7 361 829	360 524	2 759 547	284 175	21 915 103
Detaliczne	-	163	23	-	-	-	7 755	158	11 488 369	6 452	-	-	91 803	11 594 723
Zabezpieczone hipoteką na nieruchomości	-	29 671	7 601	7 715	19 835	-	420 091	94 094	1 469 028	879 333	9 494	-	19 556	2 956 418
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	-	4 974	-	-	-	-	22 795	71 186	87 439	30 741	1 521	-	1 542	220 198
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	-	-	-	-	35 508	-	-	11 449	-	784	-	-	-	47 741
Obligacje zabezpieczone	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Należności od instytucji i przedsiębiorstw o krótkoterminowej ocenie kredytowej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozycje w papierach kapitałowych	-	-	-	-	11 425	-	-	-	-	-	-	-	-	11 425
Inne ekspozycje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 588 583	2 588 583
Metoda standardowa razem	14 144 270	524 369	1 488 853	316 088	9 764 155	1 055 660	6 355 874	1 059 929	13 049 218	8 279 139	379 023	2 759 547	2 998 970	62 175 095

Tabela 13. EU CRB-E – Zapadalność ekspozycji dla należności bilansowych

	Wartość ekspozycji netto					
	Na żądanie	<1 rok	1–5 lat	>5 lat	Brak określonego terminu zapadalności	Razem
Rządy centralne lub banki centralne	-	6 971 173	11 499 980	2 396 265	-	20 867 418
Samorządy terytorialne	-	126	26 054	-	-	26 179
Podmioty sektora publicznego	-	3	8 560	3 104	-	11 667
Wielostronne banki rozwoju	-	2	-	224 074	-	224 077
Organizacje międzynarodowe	-	-	-	-	-	-
Instytucje	-	911 694	232 875	-	-	1 144 569
Przedsiębiorstwa	26 171	7 540 092	4 113 485	308 835	-	11 988 584
Detaliczne	174	1 899 446	2 432 826	1 306 083	-	5 638 529
Zabezpieczone hipoteką na nieruchomości	781	594 313	312 484	1 758 036	-	2 665 615
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	35 628	87 746	61 802	4 688	-	189 864
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	-	-	-	-	47 741	47 741
Obligacje zabezpieczone	-	-	-	-	-	-
Należności od instytucji i przedsiębiorstw o krótkoterminowej ocenie kredytowej	-	-	-	-	-	-
Przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania	-	-	-	-	-	-
Ekspozycje w papierach kapitałowych	-	-	-	-	11 425	11 425
Inne ekspozycje	-	-	-	-	2 588 583	2 588 583
Metoda standardowa razem	62 754	18 004 595	18 688 065	6 001 085	2 647 749	45 404 250

Tabela 14. EU CR1-A – Jakość kredytowa ekspozycji według kategorii ekspozycji i instrumentu

	Wartości bilansowe brutto		Korekta z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego	Korekta z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego	Skumulowane umorzenia	Narzućy wynikające z korekt z tytułu ryzyka kredytowego w okresie	Wartości netto
	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	Ekspozycje, których nie dotyczy niewykonanie zobowiązania					
Rządy centralne lub banki centralne	-	20 868 042	-	-	-	1 069	20 868 042
Samorządy terytorialne	-	126 419	141	-	-	-94	126 278
Podmioty sektora publicznego	-	20 885	17	-	-	8	20 868
Wielostronne banki rozwoju	-	224 077	-	-	-	5	224 077
Organizacje międzynarodowe	-	-	-	-	-	-	-
Instytucje	-	1 605 690	4 051	-	-	-1 075	1 601 639
Przedsiębiorstwa	-	21 961 877	652 594	-	-	13 460	22 046 771
<i>W tym: MŚP</i>	-	2 320 113	16 490	-	-	1 199	2 330 936
Detaliczne	-	11 686 923	517 998	-	-	-901	11 683 252
<i>W tym: MŚP</i>	-	62 221	4 237	-	-	-921	61 143
Zabezpieczone hipoteką na nieruchomości	-	2 968 922	12 504	-	-	1 168	2 956 418
<i>W tym: MŚP</i>	-	748 089	5 504	-	-	158	742 585
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 251 815	-	1 031 617	-	57 158	-77 459	220 198
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	-	51 068	3 326	-	-	-1	47 742
Obligacje zabezpieczone	-	-	-	-	-	-	-
Należności od instytucji i przedsiębiorstw o krótkoterminowej ocenie kredytowej	-	-	-	-	-	-	-
Przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozycje w papierach kapitałowych	-	11 425	-	-	-	309	11 425
Inne ekspozycje	-	2 588 583	-	-	-	-	2 588 583
Metoda standardowa razem	1 251 815	62 113 911	1 190 631	-	57 158	-63 511	62 175 095
W tym: Pożyczki	1 217 229	29 511 522	1 158 650	-	57 158	-74 035	29 570 101
W tym: Dłużne papiery wartościowe	-	14 241 363	-	-	-	1 069	14 241 363
W tym: Ekspozycje pozabilansowe	32 412	16 764 914	26 481	-	-	9 455	16 770 845

Tabela 15. EU CR1-B – Jakość kredytowa ekspozycji według branży

	Wartości bilansowe brutto		Korekta z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego	Korekta z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego	Skumulowane umorzenia	Narzuty wynikające z korekt z tytułu ryzyka kredytowego w okresie	Wartości netto
	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania					
Administracja publiczna	-	14 144 412	141	-	-	975	14 144 271
Budownictwo	111 738	521 058	108 428	-	-	1 367	524 368
Działalność naukowa i techniczna	-	1 492 348	3 495	-	-	-350	1 488 853
Działalność związana z nieruchomościami	21 100	316 509	21 521	-	-	113	316 088
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8 677	9 769 274	13 797	-	-	-785	9 764 154
Górnictwo i wydobywanie	-	1 056 470	810	-	-	101	1 055 660
Handel hurtowy i detaliczny	125 866	6 350 637	120 628	-	51	43	6 355 875
Informacja i komunikacja	95 894	989 737	25 702	-	-	2 020	1 059 929
Osoby prywatne	511 168	13 054 390	516 340	-	55 834	-71 039	13 049 218
Przetwórstwo przemysłowe	241 739	8 279 128	241 728	-	-	3 778	8 279 139
Transport i gospodarka magazynowa	88 076	377 957	87 010	-	-	288	379 023
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz itd.	-	2 760 684	1 136	-	-	324	2 759 548
Inne usługi	47 557	3 001 307	49 895	-	1 273	-346	2 998 969
Razem	1 251 815	62 113 911	1 190 631	-	57 158	-63 511	62 175 095

Tabela 16. EU CR1-C – Jakość kredytowa ekspozycji w podziale geograficznym

	Wartości bilansowe brutto		Korekta z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego	Korekta z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego	Skumulowane umorzenia	Narzuty wynikające z korekt z tytułu ryzyka kredytowego w okresie	Wartości netto
	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	Ekspozycje, których nie dotyczy niewykonanie zobowiązania					
Polska	1 251 815	59 566 371	1 188 102	-	57 158	-63 849	59 630 084
Wielka Brytania	-	475 189	228	-	-	354	474 961
Luksemburg	-	474 885	380	-	-	-315	474 505
Francja	-	384 885	166	-	-	-165	384 719
Irlandia	-	276 923	159	-	-	-160	276 764
Indie	-	151 176	88	-	-	63	151 088
Norwegia	-	128 772	130	-	-	16	128 642
Czechy	-	102 425	683	-	-	-396	101 742
Belgia	-	100 016	49	-	-	-41	99 967
Holandia	-	77 138	111	-	-	372	77 027
Węgry	-	75 847	293	-	-	-	75 554
Inne Kraje	-	300 284	242	-	-	610	300 042
Razem	1 251 815	62 113 911	1 190 631	-	57 158	-63 511	62 175 095

Tabela 17. EU CR1-D – Struktura czasowa ekspozycji przeterminowanych

	Wartości bilansowe brutto					
	≤30 dni	>30 dni, ≤60 dni	>60 dni, ≤90 dni	>90 dni, ≤180 dni	>180 dni, ≤1 rok	>1 rok
Kredyty	321 508	4 705	95 410	18 260	181 070	817 777
Dłużne papiery wartościowe	-	-	-	-	-	-
Ogół ekspozycji	321 508	4 705	95 410	18 260	181 070	817 777

Tabela 18. EU CR1-E – Ekspozycje zagrożone i objęte restrukturyzacją

	Wartości bilansowe brutto ekspozycji normalnych i zagrożonych							Skumulowana utrata wartości i rezerwy oraz negatywne korekty wartości godziwej ze względu na ryzyko kredytowe				Otrzymane zabezpieczenia i gwarancje finansowe	
	Razem	W tym normalne, ale przeterminowane o więcej niż o 30 dni i nie więcej niż o 90 dni	W tym normalne objęte restrukturyzacją	W tym zagrożone			Dla ekspozycji normalnych		Dla ekspozycji zagrożonych		Dla ekspozycji zagrożonych	W tym ekspozycje objęte restrukturyzacją	
				Razem	W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	W tym ekspozycje o utraconej wartości	W tym ekspozycje objęte restrukturyzacją	Razem	W tym ekspozycje objęte restrukturyzacją	Razem			W tym ekspozycje objęte restrukturyzacją
Dłużne papiery wartościowe	15 965 620	-	-	-	-	-	-	902	-	-	-	-	-
Kredyty i zaliczki	29 570 262	72 182	-	2 859 787	1 219 402	1 219 402	121 083	1 160 497	-	1 101 645	82 566	333 543	12 548
Ekspozycje pozabilansowe	16 797 326	-	-	1 537 972	32 412	-	1 129	26 481	-	12 398	576	44 456	-

Tabela 19. EU CR2-A – Zmiany stanu korekt z tytułu ogólnego i szczególnego ryzyka kredytowego

	Skumulowana korekta z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego	Skumulowana korekta z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego
Saldo początkowe	587 783	-
Zwiększenia wynikające z kwot odpisanych z tytułu szacowanych strat kredytowych w danym okresie	-	-
Utworzenia/Rozwiązania w okresie przez rachunek zysków i strat	75 099	-
Transfery między korektami o ryzyko kredytowe	-	-
Wpływ różnic kursowych	-	-
Połączenia przedsiębiorstw, w tym przejęcia i zbycia jednostek zależnych	-	-
Inne korekty	3 678	-
Saldo końcowe	666 560	-
Kwoty odzyskane poprzez korekty o ryzyko kredytowe wykazywane bezpośrednio w rachunku zysków i strat	2 373	-
Korekty o szczególne ryzyko kredytowe wykazywane bezpośrednio w rachunku zysków i strat	-	-

Tabela 20. EU CR2-B: Zmiany stanu kredytów i dłużnych papierów wartościowych, których dotyczy niewykonanie zobowiązania lub utrata wartości*

	Wartość brutto ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania
Saldo początkowe	872 888
Kredyty i dłużne papiery wartościowe, których zaczęło dotyczyć niewykonanie zobowiązania lub obniżenie wartości od ostatniego okresu sprawozdawczego	160 684
Przywrócono status ekspozycji, których nie dotyczy niewykonanie zobowiązania	-797
Kwoty umorzone	-8 612
Inne zmiany	195 239
Saldo końcowe	1 219 402

* Zgodnie z wytycznymi Transition Resource Group for Impairment of Financial Instruments wartość należności w Etapie 3 prezentacyjnie powiększa się o naliczone odsetki kontraktowe w łącznej kwocie 411 529 tys. PLN. Konsekwencją takiej prezentacji należności jest wzrost rezerw kredytowych o analogiczną kwotę. Zmiana ta nie miała wpływu na wartość netto należności zakwalifikowanych do Etapu 3.

Tabela 21. EU CR3 – Techniki ograniczania ryzyka kredytowego - przegląd

	Ekspozycje niezabezpieczone – kwota bilansowa	Ekspozycje zabezpieczone – kwota bilansowa	Ekspozycje zabezpieczone w formie zabezpieczenia rzecowego	Ekspozycje zabezpieczone przez gwarancje finansowe	Ekspozycje zabezpieczone przez pochodne instrumenty kredytowe
Kredyty ogółem	28 409 765	542 015	504 968	37 046	-
Dłużne papiery wartościowe ogółem	15 964 717	-	-	-	-
Ogół ekspozycji	44 374 482	542 015	504 968	37 046	-
W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	188 656	1 208	203	1 005	-

Tabela 22. EU CR4 – Metoda standardowa – ekspozycja na ryzyko kredytowe i efekty ograniczania ryzyka kredytowego

Kategorie ekspozycji	Ekspozycje przed zastosowaniem współczynników konwersji kredytowej i ograniczeniem ryzyka kredytowego		Ekspozycje po zastosowaniu współczynników konwersji kredytowej i ograniczeniu ryzyka kredytowego		Aktywa ważone ryzykiem i ich zagęszczenie	
	Kwota bilansowa	Kwota pozabilansowa	Kwota bilansowa	Kwota pozabilansowa	Aktywa ważone ryzykiem	Zagęszczenie aktywów ważonych ryzykiem
Rządy centralne lub banki centralne	20 867 417	623	20 885 941	236	85 258	0,41%
Samorządy regionalne lub władze lokalne	26 179	100 099	26 179	49 986	15 233	20,00%
Podmioty sektora publicznego	11 667	9 201	11 666	4 388	8 026	49,99%
Wielostronne banki rozwoju	224 077	-	224 077	-	-	0,00%
Organizacje międzynarodowe	-	-	-	-	-	-
Instytucje	1 144 569	457 071	640 255	148 461	192 588	24,42%
Przedsiębiorstwa	11 988 584	9 926 520	11 980 647	3 288 295	14 978 183	98,10%
Detaliczne	5 638 529	5 956 194	5 628 497	41 013	4 247 546	74,92%
Zabezpieczone hipoteką na nieruchomości	2 665 615	290 803	2 665 615	109 221	1 861 178	67,07%
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	189 864	30 334	188 656	13 881	229 639	113,38%
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	47 741	-	47 741	-	71 612	150,00%
Obligacje zabezpieczone	-	-	-	-	-	-
Instytucje i przedsiębiorstwa posiadające krótkoterminową ocenę kredytową	-	-	-	-	-	-
Przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania	-	-	-	-	-	-
Ekspozycje kapitałowe	11 425	-	11 425	-	27 024	236,53%
Inne pozycje	2 588 583	-	2 588 583	-	1 051 649	40,63%
Razem	45 404 250	16 770 845	44 899 282	3 655 481	22 767 936	46,89%

1.2. Ryzyko kredytowe kontrahenta

Ryzyko kontrahenta powstaje w wyniku zawierania transakcji terminowych i pochodnych oraz transakcji na rynkach kapitałowych. Dla celów zarządzania ryzykiem Grupa definiuje ryzyko kontrahenta jako ryzyko przedzliczeniowe i ryzyko rozliczeniowe.

Ryzyko przedzliczeniowe określane jest miarą PSE (Pre-Settlement Exposure – Zaangażowanie Przedzliczeniowe, „PSE”) odzwierciedlającą przyszłą potencjalną ekspozycję danego kontrahenta. PSE odzwierciedla maksymalne oczekiwane zaangażowanie kontrahenta w trakcie trwania transakcji (lub portfela transakcji) przy określonym poziomie ufności. Rozkład wartości rynkowej (mark-to-market) oraz wartość PSE uzależniona jest od rozkładów czynników rynkowych decydujących o wartości poszczególnych transakcji w portfelu klienta. Przy braku wystarczającej ilości danych dla symulacji wartości portfela transakcji stosowane są bardziej uproszczone metody, podobnie jak w przypadku pomiaru zaangażowania dla celów rachunku kapitałowego.

Ekspozycja na ryzyko przedzliczeniowe jest zarządzana i ograniczana poprzez stosowanie depozytów zabezpieczających wstępnych i zmiennych oraz zawieraniu transakcji poprzez izby rozliczeniowe. Ponadto ekspozycja z tytułu ryzyka przedzliczeniowego podlega ciągłemu monitoringowi i jest także limitowana na poziomie zagregowanym w podziale na poszczególne grupy produktów.

Ryzyko rozliczeniowe powstaje, kiedy Grupa jako strona transakcji wymienia płatności pieniężne z kontrahentem w dacie waluty i nie jest w stanie sprawdzić czy wpłynęła zapłata kontrahenta lub czy kontrahent zrealizował swoją stronę transakcji. Wielkość ekspozycji jest określana w tym przypadku przez nominalną wartość transakcji.

Opis metodologii stosowanej do przypisania kapitału wewnętrznego i limitów kredytowych do ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta

Kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka kontrahenta jest obliczany jako 8% sumy kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w portfelu handlowym Grupy, przy czym kapitał wewnętrzny dla następujących ekspozycji: wobec instytucji, przedsiębiorstw, jednostek samorządu terytorialnego, władz lokalnych, organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej, został wyznaczony zgodnie z metodą zaawansowaną opartą o ratingi wewnętrzne. Dla ekspozycji innych niż wymienione powyżej kapitał wewnętrzny został oszacowany zgodnie z metodą standardową określoną w Rozporządzeniu nr 575/2013. Grupa prognozuje również poziom ekspozycji z tytułu ryzyka kontrahenta w scenariuszu skrajnym.

Ponadto Grupa zarządza ryzykiem kontrahenta poprzez ustalanie odpowiednich limitów (przedzliczeniowych i rozliczeniowych) w ramach procesu kredytowego.

Limity przedzliczeniowe kontrahenta określają między innymi okresy trwania transakcji oraz dopuszczalne rodzaje transakcji. Uzależnione są one od oceny zdolności kredytowej klienta oraz jego sytuacji finansowej, jak również od poziomu wiedzy i doświadczenia kredytobiorcy w zakresie produktów terminowych i pochodnych, prognozowanej przez kredytobiorcę pozycji walutowej lub innej pozycji wymagającej zabezpieczenia i związanych z tym potrzeb produktowych oraz od poziomu transakcji terminowych i pochodnych już zawartych z innymi bankami.

Poziom możliwego do zatwierdzenia limitu rozliczeniowego uzależniony jest od ratingu ryzyka klienta. Rozliczenia transakcji dokonywane są w głównej mierze na zasadzie dostawy przy zapłacie (ang. DVP - delivery versus payment), w ramach której ryzyko rozliczeniowe jest wyeliminowane poprzez wstrzymanie zapłaty kontrahentowi dopóki Grupa nie potwierdzi, że na jej konto wpłynęła płatność lub kontrahent zrealizował swoją stronę transakcji. Wewnętrzne limity rozliczeniowe udostępniane są w szczególnych i uzasadnionych przypadkach.

Opis strategii ustanawiania zabezpieczenia i ustalania korekty wyceny instrumentów pochodnych

Grupa stosuje zróżnicowane zasady w zakresie wymaganych zabezpieczeń w zależności od segmentu biznesowego reprezentowanego przez kontrahenta. Najczęstszym zabezpieczeniem ryzyka kredytowego kontrahenta, z którym zawierane są transakcje pochodne („transakcje”) jest zabezpieczenie finansowe w postaci przeniesienia prawa do środków pieniężnych lub kaucji w rozumieniu art. 102 Prawa bankowego (depozyt zabezpieczający). Wysokość zabezpieczenia jest uzależniona od różnicy pomiędzy aktualną wyceną transakcji, a ustalonym limitem. Co do zasady zabezpieczenie w formie gotówkowej ze względu na swój charakter nie naraża Grupy na ryzyko niekorzystnej zmiany wartości zabezpieczenia. Transakcje z reguły są zawierane na podstawie umów ramowych, które w sytuacji wystąpienia przypadku naruszenia po stronie kontrahenta pozwalają na przedterminowe rozwiązanie tych transakcji przez drugą stronę i rozliczenie ich w kwocie netto stanowiącej sumę wartości dodatnich i ujemnych transakcji objętych daną umową ramową. Ekspozycje wynikające z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta są analizowane łącznie z innymi zaangażowaniami w ramach cyklicznej analizy kredytowej.

Grupa dokonuje korekty wyceny instrumentów pochodnych z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta. Dla celów kalkulacji korekty wyceny dla transakcji pochodnych uwzględnia się wszystkich klientów Sektora Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej.

Grupa różnicuje wycenę ryzyka kontrahenta ze względu na dostępność kwotowań kredytowych instrumentów pochodnych (CDS):

- a) Ryzyko kredytowe kontrahentów, dla których istnieje aktywny rynek CDS. Uznaje się, że kwotowania CDS odzwierciedlają rynkową wycenę ryzyka kredytowego,
- b) Ryzyko kredytowe kontrahentów, dla których nie istnieje aktywny rynek CDS. Na podstawie ratingu kredytowego (zewnętrznego lub wewnętrznego, jeżeli zewnętrzny nie jest dostępny), regionu oraz sektora gospodarki, w którym klient działa, kontrahentowi przypisywana jest wartość indeksu CDS, która odzwierciedla rynkową wycenę ryzyka.

Przy wyliczaniu regulacyjnego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta Grupa stosuje metodę standardową, dodatkowo na potrzeby wyznaczenia wartości ekspozycji Grupa stosuje metodę wyceny według wartości rynkowej, tym samym nie uwzględniając ryzyka niekorzystnej korelacji (prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania przez kontrahentów pozostaje w korelacji dodatniej z ogólnymi czynnikami ryzyka rynkowego). Ze względu na brak wyznaczania ryzyka korelacji, Grupa nie stosuje współczynnika α przy wyznaczaniu wartości ekspozycji.

Grupa nie zawiera umów, które wymagałyby w przypadku obniżenia oceny wiarygodności kredytowej kontrahenta zapewnienia dodatkowego zabezpieczenia.

Tabela 23. EU CCR1 – Analiza ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta (CCR) wg metody

	Wartość referencyjna	Koszt odtworzenia / aktualna wartość rynkowa	Potencjalne przyszłe ekspozycje kredytowe	Efektywna EPE	Mnożnik	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego	Aktywa ważne ryzykiem
Wycena wg wartości rynkowej*		830 207	1 751 117	-	-	2 581 324	636 234
Pierwotna ekspozycja	-					-	-
Metoda standardowa		-			-	-	-
Metoda modeli wewnętrznych (dla instrumentów pochodnych i transakcji finansowania z użyciem papierów wartościowych)				-	-	-	-
<i>W tym transakcje finansowania papierów wartościowych</i>				-	-	-	-
<i>W tym instrumenty pochodne i transakcje z długim terminem rozliczenia</i>				-	-	-	-
<i>W tym w ramach umów o kompensowaniu międzyproduktowym</i>				-	-	-	-
Uproszczona metoda ujmowania zabezpieczeń finansowych (dla transakcji finansowania z użyciem papierów wartościowych)						-	-
Kompleksowa metoda ujmowania zabezpieczeń finansowych (dla transakcji finansowania z użyciem papierów wartościowych)						13 822	5 854
Wartość zagrożona dla transakcji finansowania z użyciem papierów wartościowych						-	-
Razem							642 088

* Wg stanu na 31 grudnia 2018 kwoty zaprezentowane w tym wierszu uwzględniają wartości odnoszące się do instrumentów pochodnych zakwalifikowanych do księgi bankowej, dla których wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego wyznaczany jest metodą wyceny wg wartości rynkowej.

Tabela 24. EU CCR2 – Narzut kapitałowy CVA

	Wartość ekspozycji	Aktywa wazone ryzykiem
Wszystkie portfele podlegające metodzie zaawansowanego pomiaru	-	-
(i) wartość zagrożona (z uwzględnieniem mnożnika ×3)		-
(i) wartość zagrożona w warunkach skrajnych (z uwzględnieniem mnożnika ×3)		-
Wszystkie portfele podlegające metodzie standardowej	995 280	355 827
W oparciu o metodę wyceny pierwotnej ekspozycji	-	-
Całość podlegająca narzutowi kapitałowemu CVA	995 280	355 827

Tabela 25. EU CCR8 – Ekspozycje wobec kontrahentów centralnych

	EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego	Aktywa ważone ryzykiem
Ekspozycje wobec kwalifikujących się kontrahentów centralnych (łącznie)		34 696
Ekspozycje dla transakcji z kwalifikującymi się kontrahentami centralnymi (z wyłączeniem początkowych depozytów zabezpieczających i wkładów do funduszy na wypadek niewykonania zobowiązania); w tym:	1 647 314	32 946
(i) instrumenty pochodne będące przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym;	1 647 314	32 946
(ii) giełdowe instrumenty pochodne;	-	-
(iii) transakcje finansowania z użyciem papierów wartościowych;	-	-
(iv) pakiety kompensowania, dla których zatwierdzono kompensowanie międzyproduktowe.	-	-
Wyodrębnione początkowe depozyty zabezpieczające	-	
Niewyodrębnione początkowe depozyty zabezpieczające	40 331	0
Wniesione z góry wkłady do funduszy na wypadek niewykonania zobowiązania	56 486	1 750
Alternatywny sposób obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ekspozycji		-
Ekspozycje wobec niekwalifikujących się kontrahentów centralnych (łącznie)		-
Ekspozycje dla transakcji z niekwalifikującymi się kontrahentami centralnymi (z wyłączeniem początkowych depozytów zabezpieczających i wkładów do funduszy na wypadek niewykonania zobowiązania); w tym:	-	-
(i) instrumenty pochodne będące przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym;	-	-
(ii) giełdowe instrumenty pochodne;	-	-
(iii) transakcje finansowania z użyciem papierów wartościowych;	-	-
(iv) pakiety kompensowania, dla których zatwierdzono kompensowanie międzyproduktowe.	-	-
Wyodrębnione początkowe depozyty zabezpieczające	-	
Niewyodrębnione początkowe depozyty zabezpieczające	-	-
Wniesione z góry wkłady do funduszy na wypadek niewykonania zobowiązania	-	-
Wkłady nierzeczywiste do funduszy na wypadek niewykonania zobowiązania	-	-

Tabela 26. EU CCR5-A Wpływ kompensowania i ustanowionego zabezpieczenia na wartość ekspozycji*

Typ ekspozycji	Dodatnia wartość godziwa brutto lub wartość bilansowa netto	Korzyści wynikające z kompensowania	Skompensowana bieżąca ekspozycja kredytowa	Ustanowione zabezpieczenie	Wartość netto ekspozycji kredytowej
Instrumenty pochodne	1 282 677	2 553 293	2 581 324	258 866	2 504 440
Transakcje finansowania z użyciem papierów wartościowych	415 482	-	415 482	409 629	5 854
Razem	1 698 159	2 553 293	2 996 806	668 494	2 510 294

* Tabela uwzględnia wartości odnoszące się do instrumentów pochodnych zakwalifikowanych do księgi bankowej o wartości skompensowanej ekspozycji wynoszącej 14 193 tys. PLN.

W celu ustalania wartości ekspozycji Grupa stosuje miary ustalone dla metody wyceny rynkowej zgodnie z Rozporządzeniem nr 575/2013. Według wyżej wymienionej metody ekwiwalent bilansowy transakcji pozabilansowej oblicza się jako sumę kosztu zastąpienia i przyszłej potencjalnej ekspozycji kredytowej. Za koszt zastąpienia przyjmuje się wartość rynkową danej transakcji - gdy jest ona dodatnia lub zero - gdy wyżej wymieniona wartość rynkowa jest ujemna lub równa zero. Przyszłą potencjalną ekspozycję kredytową, oblicza się jako iloczyn nominalnej kwoty transakcji pozabilansowej i wagi ryzyka produktu przypisanej tej transakcji.

Grupa nie stosuje również zabezpieczających kredytowych transakcji pochodnych.

Na potrzeby wyliczenia ekwiwalentu bilansowego transakcji pochodnych dla celów określenia wymogu kapitałowego Grupa uznaje kompensowanie umowne („close-out netting”) w zakresie pozabilansowych transakcji pochodnych zawieranych przez Grupę na podstawie odpowiednich umów ramowych, w przypadku gdy spełnione są wszystkie warunki formalno-prawne zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 w celu uznania kompensowania umownego za element ograniczający ryzyko.

W szczególności Grupa posiada proces monitorowania przepisów w zakresie kompensacji, który ma na celu zapewnienie prawidłowego nadzorowania zmian w zakresie obowiązujących przepisów prawa regulujących zagadnienie kompensowania umownego, zgodnie z wymogami określonymi ww. rozporządzeniu.

1.3. Informacje dotyczące stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego

Informacje na temat polityki w zakresie zarządzania zabezpieczeniami oraz główne rodzaje przyjmowanych zabezpieczeń kredytowych zostały omówione w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 roku, w nocy nr 49 „Zarządzanie ryzykiem”.

Wartość zabezpieczeń kredytowych szacowana jest m.in. przy wykorzystaniu operatów szacunkowych sporządzonych przez rzeczoznawców majątkowych, wycen sporządzonych przez specjalistów branżowych, dokumentacji z ewidencji księgowej kredytobiorcy, świadectw depozytowych, informacji z zewnętrznych baz

danych, itp. W procesie szacowania wartości zabezpieczeń Grupa definiuje i uwzględnia odpowiednie relacje kredyt / zabezpieczenie dla poszczególnych typów zabezpieczeń.

Grupa szczegółowo weryfikuje wartość przyjętych zabezpieczeń z częstotliwością minimum roczną, a także przy odnowieniu transakcji lub zmianie jej warunków.

Dodatkowo Grupa na bieżąco monitoruje, czy nie występują niedobory w wartości przyjętego zabezpieczenia. Monitoring ten jest realizowany przez jednostkę niezależną od jednostek sprzedaży, a odbywa się w cyklu adekwatnym do rodzaju zabezpieczenia (miesięcznie, kwartalnie lub rocznie).

W celu zdywersyfikowania ryzyka związanego z zabezpieczeniami Grupa przyjmuje różne rodzaje zabezpieczeń:

- w obszarze Bankowości Detalicznej są to przede wszystkim nieruchomości mieszkalne,
- w obszarze Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw przyjmowane są przede wszystkim:
 - gwarancje i poręczenia;
 - zabezpieczenia finansowe;
 - zabezpieczenia rzeczowe.

Szczegółowe procedury określające rodzaje akceptowanych przez Grupę zabezpieczeń, zasady ich ustanowienia i określania ich wartości oraz wydzielenie specjalistycznej jednostki ryzyka odpowiedzialnej za proces zarządzania zabezpieczeniami pozwoliło na wypracowanie odpowiednich standardów dla tego procesu, obejmujących m.in.:

- kryteria akceptacji i wyceny zabezpieczeń,
- standardy dokumentacji,
- zasady monitoringu wartości zabezpieczeń (w tym inspekcji).

W regulacjach kredytowych Bankowości Przedsiębiorstw określone zostały relacje wartości kredytu do wartości zabezpieczenia dla poszczególnych typów zabezpieczeń.

Grupa okresowo kontroluje, czy bieżąca struktura portfela zabezpieczeń w Bankowości Przedsiębiorstw jest zgodna z założeniami oraz czy wartość zabezpieczeń jest wystarczająca.

W ramach Bankowości Korporacyjnej oczekiwana relacja wartości kredytu do wartości zabezpieczenia określana są każdorazowo w decyzji kredytowej. Relacje te są również przedmiotem okresowej kontroli / monitorowania.

Podstawowym zabezpieczeniem w przypadku Sektora Bankowości Detalicznej jest wpis w księdze wieczystej uzyskiwany dla kredytów zabezpieczonych hipotecznie. Grupa stosuje również ubezpieczenie pomostowe chroniące od ryzyka zaprzestania obsługi zadłużenia przez dłużnika w okresie od wypłaty kredytu do ustanowienia zabezpieczenia w postaci wpisu w księdze wieczystej.

Ocena wartości zabezpieczenia dokonywana jest każdorazowo na podstawie operatu szacunkowego nieruchomości, zleconego przez Grupę. Operaty szacunkowe są weryfikowane przez niezależny zespół wycen, zgodnie z wytycznymi w zakresie wycen nieruchomości stanowiących zabezpieczenie kredytów dla Klientów Indywidualnych Sektora Bankowości Detalicznej. Jakość pracy zespołu wycen podlega monitorowaniu.

W zakresie ochrony rzeczywistej Grupa uznaje zabezpieczenia gotówkowe oraz nieruchomości przyjęte jako zabezpieczenie ekspozycji detalicznych zgodnie z zasadami określonymi w Rozporządzeniu nr 575/2013.

Obecnie Grupa uznaje jedynie gwarancje wystawione przez Skarb Państwa i Bank Gospodarstwa Krajowego jako techniki ograniczenia ryzyka kredytowego o charakterze nierzeczywistym dla celów wyliczenia adekwatności kapitałowej.

Grupa zawiera transakcje typu repo / reverse repo zabezpieczone w całości zabezpieczeniem gotówkowym / dłużnymi papierami wartościowymi o wysokiej płynności (głównie skarbowymi). Transakcje te charakteryzują się niskim poziomem ryzyka rynkowego i co za tym idzie niską koncentracją tego ryzyka, ze względu na krótki termin zapadalności.

Tabela 27. EU CCR5-B Struktura zabezpieczeń dla ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta

Typ ekspozycji / Klasa ekspozycji	Zabezpieczenia papierami wartościowymi	Zabezpieczenia nieruchomości - gwarancje	Zabezpieczenia gotówkowe	Kwota zbezpieczenia otrzymanego razem	Kwota zbezpieczenia przekazanego razem
Transakcje papierami wartościowymi* oraz na instrumentach pochodnych w księdze handlowej					
Ekspozycje wobec instytucji	109 693	84 853	293 429	487 975	23 546
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	176 759	-	3 760	180 519	103 545
Razem	286 452	84 853	297 189	668 494	127 091

* transakcje typu repo i revers repo

Całkowita wartość ekspozycji zabezpieczona gwarancją jest zaprezentowana powyżej w pozycji Zabezpieczenia nieruchomości – gwarancje.

1.4. Informacje z zakresu stosowania zewnętrznych ocen wiarygodności kredytowej na potrzeby metody standardowej

Zapisy Rozporządzenia nr 575/2013 oraz wewnętrznych polityk Banku regulują stosowanie przez Grupę ratingów zewnętrznych oraz wskazują zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej, których ratingi mogą być wykorzystywane na potrzeby stosowania metody standardowej. Grupa wykorzystuje informacje o ratingach wystawionych przez agencje: Moody's, Standard and Poor's oraz Fitch. Ratingi z tych trzech agencji służą kalkulacji i raportowaniu wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego oraz ryzyka kontrahenta według metody standardowej. Obecnie Grupa nie wykorzystuje ocen agencji kredytów eksportowych.

Klasy ekspozycji, dla których stosowane są oceny wiarygodności kredytowej przyznane przez wymienione wyżej agencje:

- 1) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych,
- 2) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych,
- 3) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec podmiotów sektora publicznego,
- 4) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec wielostronnych banków rozwoju,
- 5) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji,
- 6) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorstw,
- 7) ekspozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne.

Grupa stosuje oceny kredytowe emisji i emitenta zgodnie z Rozporządzeniem nr 575/2013. W konsekwencji dla ekspozycji, gdzie dany program emisji lub instrument, z którym jest związana ekspozycja, posiada ocenę kredytową, ocenę tę Grupa wykorzystuje do określenia wagi ryzyka tej ekspozycji. W przeciwnym wypadku, jeżeli nie istnieje żadna ocena kredytowa dotycząca bezpośrednio określonej ekspozycji, istnieje natomiast ocena konkretnego programu emisji lub instrumentu, z którym ekspozycja nie jest związana, lub też istnieje ogólna ocena kredytowa tego emitenta, Grupa stosuje jedną z tych ocen pod warunkiem, że wskazuje ona wyższą wagę niż ta, która odnosiłaby się do ekspozycji nieposiadających oceny kredytowej.

Tabela 28. Wartość ekspozycji oraz wartości ekspozycji po ograniczeniu ryzyka kredytowego związane z każdym stopniem jakości

Stopień wiarygodności kredytowej	Wartość ekspozycji przed zastosowaniem technik ograniczania ryzyka kredytowego w tys. zł	Wartość ekspozycji po zastosowaniu technik ograniczania ryzyka kredytowego w tys. zł
1	277 576	277 576
2	24 365 520	24 159 143
3	3 206 957	3 206 957
4	76 105	76 105
5	2 223	2 223
6	-	-
brak ratingu*	38 384 881	37 589 944
*w tym: sekurytyzacja	1 155 554	1 155 554
Razem	66 313 262	65 311 948

Tabela 29. EU CR5 Metoda standardowa - Ryzyko kredytowe*

Kategorie ekspozycji	Waga ryzyka											Łącznie	W tym bez ratingu	
	0%	2%	4%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%	Inne kwestie			
Rządy centralne lub banki centralne	18 754 724	-	2 131 453	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20 886 177	-
Samorządy regionalne lub władze lokalne	-	-	-	76 166	-	-	-	-	-	-	-	-	76 166	26 183
Podmioty sektora publicznego	-	-	-	3	-	16 051	-	-	-	-	-	-	16 054	16 054
Wielostronne banki rozwoju	224 077	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	224 077	-
Organizacje międzynarodowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Instytucje	-	-	-	675 135	-	112 039	-	1 542	-	-	-	-	788 716	61 535
Przedsiębiorstwa	40 331	105 721	-	5 905	-	2 501	-	15 057 998	-	-	-	56 486	15 268 941	13 033 913
Detaliczne	-	-	-	-	-	-	5 669 510	-	-	-	-	-	5 669 510	5 669 510
Zabezpieczone hipoteką na nieruchomości	-	-	-	-	1 409 537	-	-	1 306 749	58 550	-	-	-	2 774 836	2 774 836
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	-	-	-	-	-	-	-	148 333	54 204	-	-	-	202 537	202 537
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	-	-	-	-	-	-	-	-	47 741	-	-	-	47 741	19 222
Obligacje zabezpieczone	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Instytucje i przedsiębiorstwa posiadające krótkoterminową ocenę kredytową	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozycje kapitałowe	-	-	-	-	-	-	-	1 026	-	10 399	-	-	11 425	11 425
Inne pozycje	1 840 858	-	-	2 981	-	-	-	540 537	-	204 206	-	-	2 588 583	2 588 583
Łącznie	20 859 989	105 721	2 131 453	760 190	1 409 537	130 591	5 669 510	17 056 185	160 495	214 606	56 486	48 554 764	24 403 798	

* Tabela uwzględnia wartości odnoszące się do instrumentów pochodnych zakwalifikowanych do księgi bankowej o wartości skompensowanej ekspozycji wynoszącej 14 193 tys. PLN.

Tabela 30. EU CCR3 Metoda standardowa - Ryzyko kredytowe kontrahenta*

Kategorie ekspozycji	Waga ryzyka						Razem	W tym bez ratingu
	0%	2%	20%	50%	75%	100%		
Rządy centralne lub banki centralne	84 853	-	-	-	-	-	84 853	-
Samorządy regionalne lub władze lokalne	-	-	-	-	-	-	-	-
Podmioty sektora publicznego	-	-	-	-	-	-	-	-
Wielostronne banki rozwoju	-	-	-	-	-	-	-	-
Organizacje międzynarodowe	-	-	-	-	-	-	-	-
Instytucje	-	-	36 682	838 267	-	2 034	876 983	39 378
Przedsiębiorstwa	-	1 441 696	-	573	-	176 825	1 619 094	308 128
Detaliczne	-	-	-	-	23	-	23	23
Niewykonanie zobowiązania	-	-	-	-	-	-	-	-
Inne pozycje	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem	84 853	1 441 696	36 682	838 840	23	178 858	2 580 953	347 528

* Tabela uwzględnia wartości odnoszące się jedynie do instrumentów pochodnych zakwalifikowanych do księgi handlowej oraz do transakcji typu repo / reverse repo. Wartości odnoszące się do instrumentów pochodnych zakwalifikowanych do księgi bankowej są uwzględnione w Tabeli 29.

Grupa stosuje standardowy sposób przyporządkowania ocen wiarygodności kredytowej zgodnie z zasadami opisanymi w Rozporządzeniu nr 575/2013.

1.5. Informacje dotyczące pozycji sekurytyzacyjnych

Działalność w zakresie sekurytyzacji jest jednym z obszarów biznesowych, który zyskiwał w ostatnim czasie na znaczeniu. Grupa podejmując decyzję o inwestowaniu w papiery sekurytyzacyjne opiera się na rachunku ekonomicznym, mierząc opłacalność inwestycji wobec potencjalnych ryzyk. Sekurytyzacja jest obecnie standardowym i powszechnie stosowanym produktem na rynkach globalnych. Jego znaczenie zwiększa się także na rynku polskim. Grupa zamierza być aktywnym uczestnikiem tego segmentu rynku.

Na koniec 2018 roku łączna ekspozycja na pozycjach sekurytyzacyjnych wynosiła 1,2 mld zł. Aktywa sekurytyzacyjne objęte przez Grupę nie są przedmiotem obrotu na rynku. Zamiarem Grupy jest utrzymanie inwestycji do daty zapadalności. Oczekowaną datą zapadalności posiadanych aktywów sekurytyzacyjnych jest wrzesień 2026 roku oraz październik 2028 roku. Grupa klasyfikuje aktywa sekurytyzacyjne jako należności od klientów, zgodnie z MSSF 9 i wycenia je według zamortyzowanego kosztu.

Grupa nie posiada pozycji resekurytyzacyjnych.

Grupa posiada procedury definiujące procesy aprobaty oraz monitoringu ekspozycji sekurytyzacyjnych, które obejmują w szczególności:

- analizę jednostki inicjującej w tym jej procesy kredytowe i windykacyjne, analizę jakościową i ilościową, spełnienie warunku utrzymywania istotnego udziału gospodarczego netto, reputację, dane dotyczące jakości wcześniejszych sekurytyzacji;
- analizę ryzyka ekspozycji stanowiących bazę pozycji sekurytyzacyjnej, w tym jakość, koncentracje, opóźnienia w spłacie oraz poziom strat, poziom stopy odzysku;
- warunki i struktura transakcji redukująca zidentyfikowane ryzyka i określające podział na transe, poziom wsparcia i zabezpieczeń, strumienie płatności, przypadki i wskaźniki naruszenia transakcji;
- monitoring obejmujący m.in. weryfikację jakości ekspozycji stanowiących bazę pozycji sekurytyzacyjnej, terminowość spłat i obsługi, wypełnianie warunków transakcji, sytuację finansową instytucji uczestniczących w transakcji.

Istniejące zaangażowanie Grupy w aktywa sekurytyzowane nie jest narażone na ryzyko rynkowe, ze względu na zastosowane ujęcie księgowe.

Grupa nie stosuje dodatkowych zabezpieczeń (poza wynikającymi ze struktury transakcji) i ochrony nierzeczywistej pozycji sekurytyzacyjnych.

Głównym ryzykiem, na jakie narażone są transakcje sekurytyzacyjne będące w posiadaniu Grupy, jest ryzyko kredytowe. Innymi istotnymi ryzykami w transakcji są m.in. ryzyko wcześniejszej spłaty i ryzyko częściowej przedpłaty (ograniczone poprzez dyskontowanie).

Biorąc pod uwagę powyższe ryzyka, procedury kredytowe Grupy przewidują przeprowadzanie kwartalnego monitoringu jakości portfela sekurytyzacyjnego.

Do oceny portfela sekurytyzacyjnego Grupa stosuje wewnętrzną metodologię ratingu opartą w dużej mierze na metodologii Fitch.

Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem na potrzeby działalności sekurytyzacyjnej wyznaczane są zgodnie z Rozporządzeniem nr 575/2013.

Grupa znając skład puli ekspozycji objętych sekurytyzacją, oblicza wagę ryzyka zgodnie z poniższym wzorem:

$RW = \text{średnioważona waga ryzyka (obliczona zgodnie z metodą standardową)} \times \text{współczynnik koncentracji, gdzie:}$

- średnioważona waga ryzyka to waga ryzyka, która zostałaby zastosowana przez Grupę, gdyby posiadała ekspozycje do sekurytyzowanych ekspozycji,
- współczynnik koncentracji = suma kwot nominalnych wszystkich transz podzielonej przez sumę wartości nominalnych transz o stopniu uprzywilejowania równym lub niższym niż transzy, w której znajduje się dana pozycja, włączając w to również samą transzę.

Tabela 31. Łączna kwota ekspozycji i wymóg kapitałowy z tytułu posiadanych ekspozycji sekurytyzacyjnych

Klasa ekspozycji	Łączna kwota ekspozycji w tys. zł	Wymóg kapitałowy w tys. zł
Pozycje stanowiące ekspozycje sekurytyzacyjne	1 155 554	72 438

1.6. Ryzyko rynkowe

Kwoty wymogów kapitałowych w zakresie funduszy własnych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka rynkowego są zaprezentowane poniżej dla:

- ryzyka walutowego,
- ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych,
- ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych,
- ryzyka ogólnego stóp procentowych

Tabela 32. EU MR1 Ryzyko rynkowe w ramach metody standardowej

	Aktywa ważone ryzykiem	Wymogi kapitałowe
Produkty bezwarunkowe		
Ryzyko stopy procentowej (ogólne i szczególne)	1 185 664	94 853
Ryzyko kapitałowe (ogólne i szczególne)	6 723	538
Ryzyko walutowe	-	-
Ryzyko cen towarów	-	-
Opcje		
Metoda uproszczona	-	-
Metoda delta plus	-	-
Metoda opierająca się na scenariuszu	-	-
Sekurytyzacja (ryzyko szczególne)	-	-
Razem	1 192 387	95 391

Informacje na temat ekspozycji na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym zostały omówione szczegółowo w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 roku, w nocy nr 49 „Zarządzanie ryzykiem”.

Pomiar ryzyka stopy procentowej odbywa się z częstotliwością dzienną.

Grupa nie stosuje wewnętrznych modeli do kalkulacji wymogów kapitałowych dla portfela handlowego.

1.7. Informacje w zakresie ekspozycji w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym

Zaangażowania kapitałowe Banku dzielą się na portfel zaangażowań strategicznych i portfel zaangażowań do zbycia. Inwestycje strategiczne obejmują podmioty prowadzące działalność w sektorze finansowym, dzięki którym Bank poszerza swoją ofertę produktową, a także zwiększa prestiż i wzmacnia pozycję konkurencyjną na rynku usług finansowych w Polsce. Portfel zaangażowań strategicznych obejmuje również spółki infrastrukturalne prowadzące działalność na rzecz sektora finansowego, których Bank nie kontroluje, ale które posiadają strategiczne znaczenie dla Banku ze względu na prowadzone przez nie operacje.

Spółki do zbycia to podmioty, w których zaangażowanie Banku nie ma charakteru strategicznego i obejmują one zarówno same spółki posiadane przez Bank bezpośrednio jak i pośrednio. Niektóre spółki do zbycia stanowią zaangażowania restrukturyzowane, które pochodzą z operacji polegających na konwersji wierzytelności na udziały kapitałowe.

Szczegółowe informacje na temat podziału portfela inwestycji kapitałowych Grupy ze względu na cel nabycia znajdują się w Sprawozdaniu z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A. oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2018 roku, w rozdziale VI punkt nr 8 „Zaangażowania kapitałowe Grupy”.

Opis stosowanych zasad rachunkowości oraz metod wyceny ekspozycji kapitałowych znajduje się w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 roku, w nocy objaśniającej nr 2 „Znaczące zasady rachunkowości”.

Informacje na temat wartości bilansowej i wartości godziwej ekspozycji kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym znajdują się w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 roku, w nocy objaśniającej nr 39 „Wartość godziwa”.

Wartość ekspozycji w kapitałowych papierach wartościowych w podziale na papiery notowane na giełdzie i portfele papierów wartościowych niedopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym kapitałowych papierów wartościowych znajduje się w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 roku, w notach objaśniających nr 21 „Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności” oraz nr 22 „Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

Wpływ z likwidacji ekspozycji kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym znajduje się w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 roku, w nocy objaśniającej nr 21 „Inwestycje kapitałowe wyceniane metodą praw własności”.

1.8. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne należy rozumieć jako możliwość poniesienia strat w wyniku niewłaściwych lub wadliwych procesów wewnętrznych, czynników ludzkich, systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych (z uwzględnieniem ryzyka technologicznego, outsourcingu, nadużyć/defraudacji, prania pieniędzy, bezpieczeństwa informacji, ciągłości działania, podatkowego i rachunkowego, produktu, prawnego, modeli, kadrowego, koncentracji, niewłaściwego postępowania, jak również ryzyka utraty reputacji, związanego ze zdarzeniami ryzyka operacyjnego, z praktykami biznesowymi oraz rynkowymi, a także ryzyka wkomponowanego w inne rodzaje ryzyka (np. kredytowe, kontrahenta, płynności, braku zgodności).

Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka strategicznego i ryzyka potencjalnych strat wynikających z decyzji związanych z podejmowaniem ryzyka kredytowego, rynkowego, ryzyka płynności lub ryzyka związanego z działalnością ubezpieczeniową.

Grupa stosuje metodę standardową (STA) do obliczania wymogu kapitałowego w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego, której zasady zostały określone w Rozporządzeniu nr 575/2013. Grupa nie stosuje metod zaawansowanego pomiaru w tym obszarze.

Informacje w zakresie ryzyka operacyjnego określone w pkt 17.3 Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach

W odniesieniu do strat mających wpływ na wynik finansowy, dla obszaru Bankowości Detalicznej oraz Leasingu gromadzone są dane o wszystkich zdarzeniach, natomiast dla pozostałych obszarów Grupy gromadzone są dane przekraczające równowartość 1 tys. USD.

Sumy strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego (w wartości bezwzględnej, z uwzględnieniem przychodów ze zdarzeń ryzyka operacyjnego, bez uwzględniania odzysków) odnotowane w Grupie w roku 2018 (według daty księgowania) w podziale na kategorie zdarzeń w ramach rodzajów zdarzeń (zgodnie z załącznikiem 1 do Rekomendacji M) przedstawia Tabela nr 33. Tabela uwzględnia zdarzenia mające wpływ na wynik finansowy, w tym zdarzenia z pogranicza ryzyka kredytowego i operacyjnego (boundary events).

Tabela 33. Sumy strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego w podziale na kategorie zdarzeń

Rodzaje i kategorie zdarzeń	Wartość
Oszustwa zewnętrzne	2 599
Oszustwo na Karcie Kredytowej	1 673
Oszustwo na Karcie Debetowej	605
Bankowość elektroniczna i oszustwa internetowe	216
Oszukańcza aplikacja - niezwiązana z kartą	105
Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	1 029
Przeprowadzanie transakcji	693
Monitorowanie i raportowanie	249
Zarządzanie stronami trzecimi - zewnętrzne / wewnętrzne	87
Praktyki w zakresie zatrudnienia i środowisko pracy	436
Relacje z pracownikami	260
Dyskryminacja	176
Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	366
Systemy i technologia - inne	366
Klienci, produkty i praktyki biznesowe	160
Przydatność, ujawnienie i powiernictwo	76
Praktyki Biznesowe i Zachowania Rynkowe	76
Design produktu	8
Oszustwa wewnętrzne	24
Inne wewnętrzne kradzieże i oszustwa	22
Przejęcie konta - rachunki wewnętrzne i klientów	2
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	7
Bezpieczeństwo i ochrona pomieszczeń i obiektów	7
Razem	4 622

Kwota strat brutto zarejestrowanych w roku 2018 (według daty księgowania) wyniosła 4 622 tys. zł, z czego 25,4% (1.172 tys. zł) dotyczyło zdarzeń, które wystąpiły w latach ubiegłych. Relacja strat brutto, wskazanych w powyższej tabeli, do przychodów Grupy za rok 2018 wynosi 0,22%. Na łączną kwotę strat składa się blisko 450 zarejestrowanych zdarzeń (w tym zagregowanych na bazie miesięcznej, homogenicznych zdarzeń o skutkach finansowych nie przekraczających równowartości 10 tys. USD). W podziale na dotkliwość strat, w 2018 roku Grupa nie odnotowała zdarzeń powodujących straty w przedziale powyżej 100 tys. USD; odnotowała 15 zdarzeń z przedziału od 20 tys. USD do 100 tys. USD. Pozostałe zarejestrowane zdarzenia nie przekraczały równowartości 20 tys. USD.

Do zdarzeń mających istotny wpływ na łączną kwotę strat ze zdarzeń w 2018 roku należą:

- 0,4 mln zł – zdarzenie związane z błędną funkcjonalnością systemu (kwota w pełni odzyskana),
- 0,2 mln zł – zdarzenie związane z ryzykiem kadrowym,
- 0,1 mln zł – zdarzenie dotyczące relacji pracowniczych,
- 2,3 mln zł - skumulowana wartość strat wynikających z oszustw na kartach kredytowych i debetowych (w tym skimming i oszustwa internetowe). Grupa nieustannie pracuje nad udoskonalaniem zabezpieczeń w tym zakresie. Jednocześnie Grupa odnotowała w 2018 r. zwroty do zaksięgowanych strat kartowych w kwocie 1,5 mln zł, co stanowi 65% łącznej kwoty strat brutto w tym obszarze.

Wszystkie zdarzenia ryzyka operacyjnego, przekraczające ustalone progi istotności, analizowane są szczegółowo przez niezależne jednostki kontrolne, pod względem przyczyn i działań korygujących. Działania korygujące monitorowane są przez kierownictwo, aby uniknąć powtarzających się strat. Grupa podejmuje szereg dodatkowych działań mających na celu ograniczanie ryzyka operacyjnego. W 2018 roku należały do nich: weryfikacja poprawności funkcjonujących kontroli, udoskonalanie procesów kontrolnych w zakresie zidentyfikowanych słabości, usprawnianie systemów identyfikowania prób oszustw, rewizje limitów ograniczających poziom ryzyka, wzmacnianie niezależnych weryfikacji, zwiększanie efektywności kontroli przez osobę sporządzającą i weryfikującą oraz szkolenia pracowników. Analiza przyczyn powstawania strat oraz adekwatności działań naprawczych dla strat przekraczających określone progi kwotowe wymaga zatwierdzenia na poziomie członków Zarządu.

Ustalone w Grupie progi apetytu na ryzyko operacyjne nie zostały w 2018 roku przekroczone.

Informacje na temat ryzyka operacyjnego zostały dodatkowo omówione w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 roku, w nocy nr 49 „Zarządzanie ryzykiem”.

VI. Ocena adekwatności kapitału wewnętrznego

Grupa identyfikuje w swojej działalności i zarządza wszystkimi rodzajami ryzyka, uznając część z nich za istotne. Dla wszystkich mierzalnych rodzajów ryzyka, które zostały uznane za istotne w działalności Grupy szacowany i alokowany jest kapitał. W tym celu Grupa wdrożyła proces szacowania i alokacji kapitału wewnętrznego na ryzyka istotne, w ramach którego dokonywana jest ocena adekwatności kapitałowej (proces ICAAP). Grupa corocznie określa Ogólny Apetyt na Ryzyko aprobowany przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą. Przyjęty apetyt na ryzyko w spójny i jasny sposób komunikuje rodzaj i dopuszczalny poziom ryzyka podejmowanego przez Grupę, przy uwzględnieniu strategii biznesowej.

Wynikiem procesu ICAAP jest określenie planu kapitałowego spójnego z zaaprobowanym przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą planem finansowym oraz apetytem na ryzyko. Plan ten określa potrzeby i cele kapitałowe Grupy. Kapitał wewnętrzny jest szacowany dla istotnych rodzajów ryzyka. Grupa alokuje kapitał wewnętrzny na poszczególne jednostki biznesowe. Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem jest odpowiedzialny za coroczne planowanie kapitałowe i bieżące monitorowanie wykorzystania kapitału względem ustalonych limitów.

Ogólny Apetyt na Ryzyko definiowany jest jako zagregowany poziom straty, który Grupa jest w stanie przyjąć w celu realizacji strategii oraz przy jednoczesnym zapewnieniu docelowej wartości regulacyjnego współczynnika wypłacalności. Jest on ustalany corocznie w formie uchwały Rady Nadzorczej Banku na wniosek Zarządu. Zarząd na podstawie ustalonego apetytu na ryzyko decyduje o wielkościach zagregowanych limitów na poszczególne jednostki biznesowe oraz sub-limitów na mierzalne rodzaje ryzyka uznane za istotne.

Poniższe rodzaje ryzyka zostały uznane jako istotne w działalności Grupy w 2018 roku:

- ryzyko kredytowe;
- ryzyko kontrahenta;
- ryzyko operacyjne;
- ryzyko rynkowe w księdze handlowej;
- ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- ryzyko płynności;
- ryzyko braku zgodności;
- ryzyko modeli;
- ryzyko outsourcingu;
- ryzyko bezpieczeństwa informacji (włączając ryzyko cyberprzestrzeni).

Grupa szacuje kapitał wewnętrzny dla scenariusza podstawowego oraz scenariusza skrajnego, stanowiącego bazę do analizy testów warunków skrajnych.

Scenariusze zdefiniowane są na podstawie założeń wspólnych dla wszystkich analizowanych rodzajów ryzyka. Dodatkowo Grupa przeprowadza analizę w ramach scenariusza możliwego do realizacji raz na 10 lat (1/10), który stanowi podstawę dodatkowej analizy efektywności.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka kredytowego oraz ryzyka kontrahenta został wyznaczony zgodnie z metodą zaawansowaną opartą o ratingi wewnętrzne dla następujących klas ekspozycji: ekspozycje wobec instytucji, przedsiębiorstw, samorządów regionalnych i władz lokalnych, podmiotów sektora publicznego. Dla ekspozycji innych niż wymienione kapitał wewnętrzny został oszacowany zgodnie z metodą standardową określoną w Rozporządzeniu nr 575/2013.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka operacyjnego został oszacowany przy użyciu metody standardowej, określonej w Rozporządzeniu nr 575/2013. Obliczony wymóg, zgodnie z przyjętą metodologią, powiększony jest o narzut kapitałowy, o ile testy warunków skrajnych wykażą potrzebę podwyższenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka rynkowego w księdze handlowej oparty jest na zintegrowanej mierze, obejmującej wielkość wartości zagrożonej, oraz wielkości strat w scenariuszach warunków skrajnych, i szacuje nieoczekiwaną stratę z instrumentów portfela handlowego w perspektywie roku z prawdopodobieństwem 99,9%. W przypadku portfela bankowego metodą kwantyfikacji kapitału wewnętrznego jest miara, będąca kombinacją potencjalnego maksymalnego spadku wyniku odsetkowego Grupy w perspektywie 1 roku w połączeniu z maksymalnym negatywnym wpływem zmian stóp procentowych na zaktualizowaną wartość kapitału Grupy wyznaczoną w scenariuszach warunków skrajnych z prawdopodobieństwem 99,9% w horyzoncie 1 roku.

W przypadku ryzyka płynności, wysokość alokowanego kapitału wewnętrznego oparta jest o aktualne, jak i prognozowane elementy nadzorczych miar z uwzględnieniem scenariuszy stresowych w horyzoncie 12 miesięcy. Grupa nie stosuje efektu dywersyfikacji podczas agregacji oszacowanego kapitału wewnętrznego na ryzyka istotne.

Grupa zaadoptowała odpowiednie metody alokacji kapitału do poszczególnych jednostek biznesowych.

Jednostki zaangażowane w proces szacowania kapitału wewnętrznego są zobowiązane do zapewnienia odpowiedniego poziomu kontroli wewnętrznej procesu kalkulacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka. Departament Audytu wykonuje niezależny przegląd procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.

Wyniki procesu oceny adekwatności kapitałowej Grupy, w formie dokumentu „Zarządzanie Kapitałem w Grupie Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.” są aprobowane przez Zarząd Banku.

Za bieżącą ocenę adekwatności kapitałowej odpowiada Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem. Komitet ten sprawuje nadzór nad zgodnością z ustalonym przez Radę Nadzorczą Banku Ogólnym Apetytem na Ryzyko oraz monitoruje adekwatność kapitałową z uwzględnieniem wskaźników ilościowych oraz poziomu wykorzystania limitów kapitałowych.

Okresowy raport dotyczący oszacowania i wykorzystania kapitału wewnętrznego i regulacyjnego jest przekazywany do wiadomości Komitetu ds. Ryzyka i Kapitału Rady Nadzorczej Banku.

Jeżeli określony w ramach Ogólnego Apetytu na Ryzyko poziom współczynnika adekwatności kapitałowej spadnie poniżej zaakceptowanego progu lub Grupa nie będzie posiadała wystarczającego kapitału na pokrycie kapitału wewnętrznego alokowanego do istotnych rodzajów ryzyka, zostanie uruchomiony awaryjny plan kapitałowy.

VII. Bufory kapitałowe

Grupa zobowiązana jest do utrzymywania w 2018 r. bufora zabezpieczającego w wysokości 1,875 p.p.

Komisja Nadzoru Finansowego na posiedzeniu w dniu 4 października 2016 r. zidentyfikowała Grupę jako inną instytucję o znaczeniu systemowym oraz nałożyła na nią dodatkowy bufor kapitałowy – bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym w wysokości 0,25% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.

Pismem z dnia 2 sierpnia 2018 r. KNF poinformowała Bank, że nie zachodzą przesłanki uzasadniające uchylenie lub zmianę decyzji Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2016 r. w brzmieniu ustalonym decyzją KNF z dnia 19 grudnia 2017 r. utrzymujący poziom bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym w wysokości 0,25% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.

Z dniem 1 stycznia 2018 roku weszło w życie Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie bufora ryzyka systemowego. Rozporządzenie określa bufor ryzyka systemowego na poziomie 3% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko z zastosowaniem do wszystkich ekspozycji na terytorium Polski. Z uwagi na fakt, że nie wszystkie ekspozycje Grupy znajdują się na terytorium Polski, bufor ryzyka systemowego dla Grupy wyniósł 2,85% na koniec 2018 roku.

Wskaźnik bufora antycyklicznego dla ekspozycji kredytowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który miał zastosowanie na koniec 2018 r., zgodnie z artykułem 83 Ustawy, wynosi 0%. Wskaźnik w tej wysokości obowiązuje do czasu zmiany jego poziomu przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia.

Grupa wylicza wskaźnik bufora antycyklicznego specyficznego dla danej instytucji zgodnie z zapisami ustawy o nadzorze makroostrożnościowym, jako średnią ważoną wskaźników bufora antycyklicznego mających zastosowanie w jurysdykcjach, w których odnośne ekspozycje kredytowe Grupy się znajdują.

Tabela 34. Kwota specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego

	Stan na 31.12.2018 r.
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko w tys. zł	29 518 145
Specyficzny dla instytucji wskaźnik bufora antycyklicznego (%)	0,01568
Wymóg w zakresie specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego w tys. zł	4 628

Tabela 35. Rozkład geograficzny ekspozycji kredytowych uwzględnianych na potrzeby wyliczenia bufora antycyklicznego w tys. zł

Podział według państwa	Ogólne ekspozycje kredytowe		Ekspozycja zaliczana do portfela handlowego		Ekspozycja sekurytyzacyjna		Wymogi w zakresie funduszy własnych				Wagi stosowane przy wymogu w zakresie funduszy własnych (%)	Wskaźnik bufora antycyklicznego (%)
	Wartość ekspozycji według metody standardowej	Wartość ekspozycji według metody IRB	Suma długich i krótkich pozycji portfela handlowego	Wg metody modeli wewnętrznych	Wartość ekspozycji według metody standardowej	Wartość ekspozycji według metody IRB	Z czego: Ogólne ekspozycje kredytowe	Z czego: Ekspozycje zaliczone do portfela handlowego	Z czego: Ekspozycje sekurytyzacyjne	Razem		
Polska	26 132 246	-	5 642	-	1 000 326	-	1 750 517	452	60 020	1 810 989	95,98582	0,00
Wielka Brytania	1 311 546	-	-	-	-	-	3 533	-	-	3 533	0,18723	1
Indie	151 088	-	-	-	-	-	12 087	-	-	12 087	0,64063	0,00
Norwegia	105 751	-	-	-	-	-	8 460	-	-	8 460	0,44840	2,00
Czechy	99 719	-	-	-	-	-	7 978	-	-	7 978	0,42282	1
Luksemburg	90 377	-	192	-	-	-	7 216	15	-	7 231	0,38325	0,00
Irlandia	80 803	-	-	-	155 228	-	6 464	-	12 418	18 882	1,00080	0,00
Szwajcaria	43 521	-	-	-	-	-	3 482	-	-	3 482	0,18453	0,00
Węgry	41 583	-	-	-	-	-	3 327	-	-	3 327	0,17632	0,00
Stany Zjednoczone	37 410	-	-	-	-	-	3 756	-	-	3 756	0,19906	0,00
Belgia	19 990	-	-	-	-	-	1 599	-	-	1 599	0,08476	0,00
Rumunia	16 480	-	-	-	-	-	1 318	-	-	1 318	0,06988	0,00
Holandia	15 414	-	-	-	-	-	1 233	-	-	1 233	0,06536	0,00
Niemcy	13 082	-	-	-	-	-	947	-	-	947	0,05017	0,00
Francja	8 885	-	-	-	-	-	711	-	-	711	0,03767	0,00
Bulgaria	7 523	-	-	-	-	-	602	-	-	602	0,03190	0,00
Szwecja	7 258	-	-	-	-	-	581	-	-	581	0,03077	2,00
Włochy	5	-	-	-	-	-	0	-	-	0	0,00002	0,00
Zjednoczone Emiraty Arabskie	5	-	-	-	-	-	0	-	-	0	0,00002	-
Cypr	2	-	-	-	-	-	0	-	-	0	0,00001	0,00
Korea Południowa	1	-	-	-	-	-	0	-	-	0	0,00000	0,00
Singapur	1	-	-	-	-	-	0	-	-	0	0,00000	0,00
Tajwan	1	-	-	-	-	-	0	-	-	0	0,00001	-
Hiszpania	-	-	131	-	-	-	-	10	-	10	0,00055	0,00
Austria	0	-	-	-	-	-	0	-	-	0	0,00000	0,00
Brytyjskie Wyspy Dziewicze	0	-	-	-	-	-	0	-	-	0	0,00000	0,00
Panama	0	-	-	-	-	-	0	-	-	0	0,00000	-
Słowacja	0	-	-	-	-	-	0	-	-	0	0,00000	1,25
Ukraina	0	-	-	-	-	-	0	-	-	0	0,00000	-
Razem	28 182 691	-	5 965	-	1 155 554	-	1 813 811	477	72 438	1 886 726	100	

VIII. Informacje dotyczące polityki w zakresie wynagrodzeń

W Banku Handlowym w Warszawie S.A. („Bank”) i w Domu Maklerskim Banku Handlowego S.A. („DMBH”), funkcjonują odpowiednio „Polityka wynagrodzeń pracowników Banku Handlowego w Warszawie S.A.” przyjęta w dniu 22 grudnia 2017 r. oraz „Polityka wynagrodzeń pracowników Domu Maklerskiego Banku Handlowego S.A.” przyjęta w dniu 3 stycznia 2018 r. (zwane dalej „Polityką Wynagrodzeń”). Powyższe Polityki Wynagrodzeń zastąpiły funkcjonujące wcześniej w Banku i DMBH Polityki wynagrodzeń dla osób pełniących funkcje kluczowe, w tym osób mających istotny wpływ na profil ryzyka.

Polityka Wynagrodzeń określa przyjęte w Banku i DMBH zasady wynagradzania wszystkich pracowników, w tym w szczególności Osób Kluczowych - osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka odpowiednio Banku i DMBH, pracowników zaangażowanych w sprzedaż produktów i usług odpowiednio Banku i DMBH oraz pracowników funkcji kontrolnych.

Polityka ta wdraża postanowienia dotyczące kształtowania zasad wynagrodzenia w bankach i domach maklerskich zawarte w przepisach prawa i Zasadach Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych przyjętych przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz uwzględnia Wytyczne Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego dotyczące prawidłowej polityki wynagrodzeń, o których mowa w art. 74 ust. 3 i 75 ust. 2 dyrektywy 2013/36/UE, i ujawniania informacji zgodnie z art. 450 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, Wytyczne Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego dotyczące polityki i praktyk w zakresie wynagrodzeń w odniesieniu do sprzedaży i dystrybucji detalicznych produktów i usług bankowych, Wytyczne Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych w sprawie zasad i praktyk dotyczących wynagrodzeń (MiFID).

Zasady dotyczące wynagrodzenia pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku i DMBH są szczegółowo opisane w ustalonej przez Zarząd Banku i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Banku w dniu 22 grudnia 2017 r. „Polityce wynagrodzeń osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Handlowego w Warszawie S.A.” oraz ustalonej przez Zarząd DMBH i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą DMBH w dniu 3 stycznia 2018 r. „Polityce wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Domu Maklerskiego Banku Handlowego S.A.” (zwanych dalej „Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych”), obie polityki z późniejszymi zmianami. Powyższe Polityki zastąpiły obowiązującą od 26 września 2012 r. „Politykę Zmiennych Składników Wynagrodzenia Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze w Banku Handlowym w Warszawie S.A.” oraz obowiązującą od dnia 29 marca 2012 r. „Politykę Zmiennych Składników Wynagrodzenia Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze w Domu Maklerskim Banku Handlowego S.A.”

W pracach nad przygotowaniem i wdrożeniem obu wspomnianych powyżej polityk brali udział:

- członkowie istniejącego przy Radzie Nadzorczej Banku Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń;
- Zarząd Banku i DMBH;
- Szef Pionu Prawnego Banku i Zespół Prawny DMBH;
- Szef Pionu Zarządzania Kadrami Banku;
- Dyrektor ds. Polityki Wynagradzania i Świadczeń Pracowniczych Banku i DMBH;
- oraz, w charakterze konsultanta zewnętrznego dla Banku i DMBH, kancelaria prawna Clifford Chance Janicka, Krużewski, Namiotkiewicz i wspólnicy spółka komandytowa.

Wynagrodzenie zmienne przyznawane jest przez Radę Nadzorczą dla członków Zarządu Banku i przez Zarząd dla pozostałych osób objętych zasadami Polityki Wynagrodzeń Osób Uprawnionych. W Banku działa także Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej, który rekomenduje i opiniuje wysokość i warunki przyznania wynagrodzenia zmiennego dla osób objętych Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych oraz przyjmuje informację o aktualnym Wykazie pracowników Banku, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

Dodatkowo, każdorazowo w przypadku zmiany Polityki Wynagrodzeń Osób Uprawnionych Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej wydaje opinię na temat zmian, w tym wysokości i składników wynagrodzeń, kierując się ostrożnym i stabilnym zarządzaniem ryzykiem, kapitałem i płynnością oraz szczególną dbałością o długoterminowe dobro Banku, interes akcjonariuszy, inwestorów i udziałowców Banku.

W 2018 roku odbyło się pięć posiedzeń Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń Rady Nadzorczej.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. w skład Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń wchodziło:

1. Andrzej Olechowski – Przewodniczący Komitetu;
2. Jenny Grey – Wiceprzewodnicząca Komitetu;
3. Marc Luet – Członek Komitetu;
4. Stanisław Sołtysiński – Członek Komitetu.

W DMBH decyzje w sprawie wynagrodzenia i przyznania zmiennych składników podejmuje w stosunku do członków Zarządu Rada Nadzorcza, a w stosunku do pozostałych osób objętych Polityką wynagrodzeń Osób Uprawnionych Zarząd DMBH. Wdrożenie tej polityki podlega przeglądowi dokonywanemu przez komórkę realizującą zadania w zakresie kontroli wewnętrznej lub zarządzania ryzykiem co najmniej raz w roku. Pisemny raport określający stan realizacji Polityki Wynagrodzeń Osób Uprawnionych przedstawiany jest Radzie Nadzorczej DMBH.

Każdorazowo w przypadku zmiany Polityki Wynagrodzeń Osób Uprawnionych Rada Nadzorcza DMBH zatwierdza zmiany, w tym wysokości i składników wynagrodzeń Zarządu, kierując się koniecznością zapewnienia ostrożnego i stabilnego zarządzaniem ryzykiem, a także stanem kapitału i płynności finansowej oraz szczególną dbałością o długoterminowe dobro DMBH i interes akcjonariuszy DMBH.

W 2018 roku Rada Nadzorcza DMBH trzykrotnie podejmowała uchwały w sprawach dotyczących wynagrodzeń Osób Uprawnionych w trybie obiegowym.

W 2018 roku Bank i DMBH przeanalizowały role oraz zakres odpowiedzialności swoich pracowników w kontekście głównych ryzyk podlegających zarządzaniu w Banku i DMBH oraz kryteriów ilościowych i jakościowych, opisanych w Rozporządzeniu Delegowanym Komisji (UE) Nr 604/2014 z dnia 4 marca 2014 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE, w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych, w odniesieniu do kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji i na tej podstawie ustalił wykaz osób, które posiadają istotny wpływ na profil ryzyka Banku lub adekwatnie DMBH i wobec tego powinny podlegać postanowieniom Polityki Wynagrodzeń Osób Uprawnionych. Raz w roku, w terminie do dnia 31 grudnia, aktualny wykaz jest przedkładany do wiadomości Zarządu i Rady Nadzorczej odpowiednio Banku i DMBH.

Lista pracowników objętych Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych obejmuje:

- Prezesa, Wiceprezesów i członka Zarządu Banku i Domu Maklerskiego;
- członków Komitetu ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem;
- członków Komitetu ds. Aktywów i Pasywów;
- szefów pionów biznesowych;
- osoby odpowiedzialne za funkcje kontrolne w banku tj. kierownika komórki audytu wewnętrznego, komórki organizacyjnej do spraw zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku, a także komórki organizacyjnych odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem i sprawy kadrowe oraz szefa pionu prawnego;
- innych kierowników, których działania oddziałują w istotnym stopniu na aktywa i zobowiązania Grupy, a które bezpośrednio wpływają na zawieranie oraz zmianę przez Grupę umów i ich warunki;

- innych pracowników, którzy spełnili co najmniej jedno z kryteriów opisanych w Rozporządzeniu Delegowanym.

Przyjęta przez Grupę filozofia wynagradzania osób objętych Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych zakłada zróżnicowanie wynagrodzenia poszczególnych pracowników na podstawie kryteriów finansowych lub niefinansowych, takich jak podejście do podejmowania ryzyka i zapewnienie zgodności z przepisami, w celu odzwierciedlenia ich obecnego lub przyszłego wkładu pracy oraz w celu uzupełnienia mechanizmów skutecznej kontroli ryzyka poprzez ograniczenie motywacji do podejmowania nierozważnego ryzyka dla Grupy i jej działalności oraz poprzez nagradzanie przemyślanej równowagi pomiędzy ryzykiem a stopą zwrotu. Zgodnie z tą filozofią wypłata wynagrodzenia zmiennego osób objętych Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych jest uzależniona zarówno od krótkoterminowej jak i długoterminowej oceny indywidualnych wyników oraz wyników finansowych Banku albo odpowiednio DMBH lub właściwej jednostki organizacyjnej, przy czym osoby odpowiedzialne za funkcje kontrolne nie są oceniane za wyniki osiągnięte w nadzorowanych przez nie jednostkach. Ocena wyników w Banku lub DMBH odbywa się na podstawie danych za okres trzech lat finansowych, co uwzględnia cykl koniunkturalny i ryzyko związane z prowadzoną przez Grupę działalnością gospodarczą. W przypadku osób zatrudnionych krócej niż 3 lata przy dokonywaniu oceny wyników w Banku lub DMBH uwzględnia się dane od momentu nawiązania stosunku pracy. Wynagrodzenie zmienne za pracę w 2018 roku, przyznane 14 stycznia 2019 r., zostało podzielone na część nieodroczonej i odroczonej. Część odroczonej została podzielona na część krótkookresową, do której pracownicy mogą nabyć uprawnienia po 6 miesięcznym lub rocznym okresie odroczenia oraz z części długookresowej podzielonej na trzy lub pięć transzy, do wypłaty odpowiednio w latach 2020-2022 lub 2020-2024, pod warunkiem spełnienia warunków określonych w Polityce Wynagrodzeń Osób Uprawnionych. Informacje odnośnie przyjętych rozwiązań obowiązujących w 2018 roku zostały podane w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 roku, w nocie objaśniającej nr 48 „Świadczenia na rzecz pracowników”.

Nabycie prawa do poszczególnych transz wymaga każdorazowego zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą w stosunku do Członków Zarządu oraz Zarządu w stosunku do pozostałych pracowników.

Wielkość odroczenia uzależniona jest od wysokości przyznanego wynagrodzenia zmiennego i wynosi jak niżej:

- poniżej 100 tys. zł – brak odroczeń;
- od 100 tys. zł do równowartości 500 tys. EUR (w przypadku DMBH do równowartości 1 miliona EUR) – odroczenie w okresie 3 lub 5 lat 40% wynagrodzenia zmiennego z 6 miesięcznym lub rocznym okresem retencji dla każdej transzy nagrody;
- powyżej równowartości 500 tys. EUR (w przypadku DMBH powyżej równowartości 1 miliona EUR) – odroczenie w okresie 3 lub 5 lat 60% wynagrodzenia zmiennego z 6 miesięcznym lub rocznym okresem retencji dla każdej transzy nagrody.

Jako wynagrodzenie zmienne dla celów przyjętej Polityki Wynagrodzeń i Polityki Wynagrodzeń Osób Uprawnionych rozumie się w przypadku członków Zarządu – nagrodę uznaniową przyznaną w drodze indywidualnej decyzji Rady Nadzorczej, a w przypadku pozostałych Osób Uprawnionych – nagrodę roczną.

Co najmniej 50% wynagrodzenia zmiennego powinno być przyznawane w formie instrumentów niepieniężnych, których wartość jest ściśle uzależniona od wyników finansowych Banku albo odpowiednio DMBH. Warunek ten spełniają akcje fantomowe, przy czym w przypadku Banku, ich wartość będzie się wahała w zależności od wartości rynkowej akcji Banku, natomiast w przypadku DMBH, wartość akcji fantomowych jest uzależniona od wartości akcji zwykłych DMBH, powiązanych z wartością księgową spółki. Pozostałą część wynagrodzenia zmiennego stanowi nagroda pieniężna, przy czym dla odroczonej transzy nagrody doliczane będą odsetki za okres od przyznania do wypłaty danej części odroczonego wynagrodzenia zmiennego. Po dwóch latach od przyznania nagrody pieniężnej do kapitału niewypłaconych transz tej nagrody dopisywane są dotychczas naliczone odsetki od tychże transz i podlegają one oprocentowaniu razem z transzami do zakończenia okresu retencji. W DMBH zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie kapitału wewnętrznego, systemu zarządzania ryzykiem, programu oceny nadzorczej oraz badania i oceny nadzorczej, a także polityki wynagrodzeń w domu maklerskim, w przypadku gdy udział przyznanego wynagrodzenia

zmiennego w wynagrodzeniu stałym jest mniejszy niż 50%, całość wynagrodzenia odroczonego stanowi nagroda pieniężna.

W okresie odroczenia osoby, których część wynagrodzenia składa się z akcji fantomowych Banku, są uprawnione do otrzymania ekwiwalentu dywidendy w przypadku, gdy dywidenda zostanie uchwalona i wypłacona posiadaczom akcji zwykłych Banku, zgodnie z zapisami Polityki Wynagrodzeń Osób Uprawnionych. Osoby, które część wynagrodzenia otrzymały w akcjach fantomowych DMBH, nie są uprawnione do otrzymania ekwiwalentu dywidendy.

Z dniem podjęcia odpowiedniej uchwały przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, zarówno w Banku, jak i w DMBH - odpowiednio 21 czerwca 2016 r. w Banku i 27 czerwca 2017 r. w DMBH - zatwierdzono maksymalny poziom proporcji wynagrodzenia stałego do wynagrodzenia zmiennego Osób Uprawnionych w wysokości nie przekraczającej 1:2.

Niezależnie od zmian wartości odroczonego wynagrodzenia zmiennego związanych z wahaniami kursu akcji Banku, zmianą wartości księgowej DMBH lub naliczaniem odsetkami wysokość wypłacanej odroczonej części nagrody może zostać obniżona lub całkowicie zredukowana na mocy decyzji Rady Nadzorczej albo odpowiednio Zarządu, gdy:

- nie zostały spełnione standardy dotyczące rękopmi bezpiecznego i ostrożnego zarządzania w Banku oraz standardów dotyczących kompetencji i reputacji w DMBH, która badana poprzez sprawdzenie, czy:
 - Osoby Uprawnione rażąco naruszyły swoje obowiązki pracownicze, w szczególności uczestniczyły w działaniach, których wynikiem były istotne straty Banku lub DMBH lub były odpowiedzialne za takie działania; lub
 - Osoby Uprawnione świadomie uczestniczyły w przekazywaniu istotnie niepoprawnych informacji dotyczących sprawozdań finansowych Banku lub DMBH; lub
 - nastąpiło istotne uchybienie w zarządzaniu ryzykiem; lub
 - Osoby Uprawnione istotnie naruszyły jakiegokolwiek limity ryzyka ustanowione lub skorygowane przez osoby na wyższych stanowiskach kierowniczych lub osoby zarządzające ryzykiem;
- w sytuacji, o której mowa w art. 142 ust. 1 Prawa Bankowego w przypadku pracowników Banku oraz w sytuacji, o której mowa w art. 110zz ust. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi w przypadku pracowników DMBH; lub
- w przypadku ustalenia, że Osoby Uprawnione otrzymały wynagrodzenie zmienne na podstawie istotnie niepoprawnych sprawozdań finansowych; lub
- w przypadku, gdy nastąpił istotny spadek wyniku finansowego Banku lub DMBH; lub
- w sytuacji wystąpienia straty bilansowej, powstania niebezpieczeństwa niewypłacalności lub utraty płynności Banku lub DMBH.

Nabycie prawa do każdej transzy odroczonej nagrody będzie zależało od wyników Banku albo odpowiednio DMBH w roku kalendarzowym bezpośrednio poprzedzającym datę nabycia prawa do danej transzy ("Rok Dotyczący Wyników").

Jeżeli Bank lub odpowiednio DMBH poniesie stratę obliczaną jako strata przed opodatkowaniem za Rok Dotyczący Wyników, wówczas transza Długoterminowej Nagrody w Akcjach Fantomowych, do której prawo może zostać nabyte w czasie trwania roku kalendarzowego następującego po zakończeniu Roku Dotyczącego Wyników, zostanie zmniejszona (lecz nie poniżej zera) procentowo, o wartość procentową ustaloną jako:

(i) bezwzględna wartość straty przed opodatkowaniem poniesionej przez Bank lub odpowiednio DMBH w danym Roku Dotyczącym Wyników, podzielona przez

(ii) bezwzględną wartość najwyższego zysku przed opodatkowaniem osiągniętego przez Bank lub odpowiednio DMBH w okresie obejmującym trzy lata kalendarzowe przed odpowiednim Rokiem Dotyczącym Wyników. Niezależnie od powyższego, jeżeli Bank lub odpowiednio DMBH poniesie stratę obliczaną jako strata przed opodatkowaniem za Rok Dotyczący Wyników w jakiegokolwiek wysokości będzie miała zastosowanie minimalna obniżka procentowa w wysokości 20 procent.

Kwota zysku (lub straty) przed opodatkowaniem za każdy odpowiedni Rok Dotyczący Wyników będzie stanowiła całkowitą wartość kwoty przychodu (straty) przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym z tytułu prowadzenia bieżących operacji przez Bank lub odpowiednio DMBH. Wyniki za rok kalendarzowy będą określone na podstawie lokalnych sprawozdań IFRS, które będą obejmować zbadane wyniki za pierwsze trzy kwartały (zgodnie z raportem do GPW i odpowiednich organów publicznych), a ostatni kwartał roku będzie składał się z faktycznych wyników za pierwsze dwa miesiące tego kwartału i szacunkowe wartości za ostatni miesiąc. Szacunkowe wartości zostaną określone przez Dział Finansowy Banku i będą ostateczne i wiążące niezależnie od faktycznych wyników końcowych.

Jeżeli bezwzględna wartość straty przed opodatkowaniem poniesionej przez Bank lub odpowiednio DMBH za dany Rok Dotyczący Wyników będzie równa lub przekroczy całkowitą wartość najwyższego zysku przed opodatkowaniem w roku kalendarzowym Banku lub odpowiednio DMBH w czasie Okresu Pomiaru, wówczas Osoby Uprawnione nie nabędą prawa do danej transzy.

Na podstawie powyższych informacji oraz po dokonaniu własnej oceny, jak również po dokonaniu oceny przez Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń, Rada Nadzorcza w odniesieniu do członków Zarządu lub Zarządu w odniesieniu do innych Osób Uprawnionych podejmuje ostateczne decyzje w sprawie nabywania prawa do określonej transzy Odroczonego Wynagrodzenia Zmiennego.

Tabela 36. Wynagrodzenie pracowników objętych Polityką Wynagrodzeń Zmiennych w 2018 roku¹

(w tys. zł)

Kategoria/Sektor	Liczba pracowników ²	Wynagrodzenie stałe ³	Wynagrodzenie zmienne ⁴	Nagroda pieniężna			Akcje fantomowe Banku Handlowego w Warszawie S.A.			
				Wyplacona ⁵	Odroczona nagroda pieniężna		Krótkoterminowa nagroda w akcjach fantomowych		Długoterminowa nagroda w akcjach fantomowych	
					Wyplacona	Naliczone, nieprzyznane	Wyplacona	Naliczone, nieprzyznane	Wyplacona	Naliczone, nieprzyznane
Zarząd	6	10 004	14 699	2 159	2 335	2 622	1 664	1 915	2 195	1 810
Sektor Bankowości Detalicznej	7	4 252	2 206	673	169	282	321	267	188	306
Sektor Bankowości Korporacyjnej ⁶	60	29 692	15 910	4 620	1 946	1 765	2 064	2 251	1 809	1 455
Razem Bank	73	43 947	32 816	7 451	4 451	4 669	4 049	4 433	4 192	3 571
DMBH	9	2 990	534	341	137	93	-	(63)	124	(99)
Razem Grupa	82	46 937	33 350	7 792	4 588	4 762	4 049	4 370	4 316	3 472

¹ W ramach Grupy funkcjonowały odrębne Polityki Wynagrodzeń Osób Uprawnionych, które zastąpiły Polityki Wynagrodzeń Zmiennych obowiązujące w latach poprzednich zarówno w Banku, jak i w DMBH. Powyższa tabela obejmuje wynagrodzenia zgodnie z tymi Politykami.

² Zawiera liczbę pracowników objętych Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych według stanu na koniec 2018 roku. W ciągu całego 2018 roku Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych objętych było 83 pracowników Banku i 10 pracowników DMBH.

³ Przedstawia wynagrodzenie stałe i obejmuje wartość brutto wynagrodzenia zasadniczego, świadczeń, składki z tytułu polisy ubezpieczeniowej, ekwiwalentu za urlop, świadczeń dodatkowych zgodnych z umową o pracę pracowników zagranicznych.

⁴ Dodatkowo w 2018 roku Banku i DMBH wypłaciło odroczone nagrody pieniężne wraz z odsetkami oraz długoterminowe nagrody w akcjach fantomowych wraz z dywidendą dla osób, które nie były w 2018 roku objęte Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych. Informacja o całkowitych kosztach poniesionych z tego tytułu w 2018 r. znajduje się w sprawozdaniu finansowym.

⁵ Wyplacona w roku 2019.

⁶ Uwzględniono pracowników nie będących członkami Zarządu Banku, ani pracownikami Sektora Bankowości Detalicznej.

Powyższa tabela nie obejmuje wynagrodzeń i korzyści pracowników nie objętych Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych.

Informacje związane z płatnościami związanymi z przyjęciem do pracy 2018 w roku pracowników objętych Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych:

- liczba beneficjentów: 0 pracowników,
- kwoty płatności: 0 tys. zł.

Informacja o płatnościach dokonanych w związku z rozwiązaniem stosunku pracy 2018 w roku dla pracowników objętych Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych:

- liczba beneficjentów: 1 pracownik,
- kwoty płatności: 524,3 tys. zł
- wysokość najwyższej płatności na rzecz jednej osoby: 524,3 tys. zł

Liczba osób, które w roku 2018 otrzymały wynagrodzenie o wysokości co najmniej 1 mln euro:

- 1 osoba w przedziale 1,0 mln – 1,5 mln euro.

W zakresie objętym Polityką Wynagrodzeń Osób Uprawnionych, powyższa tabela w kolumnie „Nieodroczone nagroda pieniężna” prezentuje część nieodroczonej, wypłaconą w 2019 r. stanowiącą koszt roku 2018. Pozostała odroczone część – składająca się z nagrody pieniężnej oraz nagrody w formie akcji fantomowych Banku zostanie wypłacona w transzach w latach 2020 - 2022 lub 2020 – 2024 i podana jest w wartościach stanowiących koszt 2018 roku zgodnie z Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie SA za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 r.

Nie dokonywano zmniejszeń wynagrodzeń przyznanych w ramach Polityki w ramach korekty związanej z wynikami.

IX. Aktywa wolne od obciążeń

Dla celów niniejszych ujawnień aktywa uznaje się za obciążone, jeżeli są one przedmiotem zastawu lub jakiegokolwiek umowy mającej na celu ochronę, zabezpieczenie, lub wsparcie jakości kredytowej danej transakcji, z której zakresu nie mogą zostać swobodnie wycofane.

Według stanu na 31 grudnia 2018 roku Grupa posiadała aktywa obciążone z tytułu transakcji sprzedaży papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, ujemnej wyceny transakcji na instrumentach pochodnych i papierach wartościowych oraz z tytułu zabezpieczenia kredytu otrzymanego.

Tabela 37. Aktywa obciążone i wolne od obciążeń (wartości bilansowe i godziwe)

		Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów nieobciążonych	Wartość godziwa aktywów nieobciążonych
		010	040	060	090
010	Aktywa instytucji sprawozdającej*	628 836		49 239 988	
030	Instrumenty udziałowe	-		71 994	
040	Dłużne papiery wartościowe	137 611	137 611	16 758 278	16 758 278
050	w tym: obligacje zabezpieczone	-	-	-	-
060	w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami	-	-	-	-
070	w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych	137 611	137 611	14 797 905	14 797 905
080	w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe	-	-	1 392 573	1 392 573
090	w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe	-	-	567 800	567 800
120	Inne aktywa	491 225		32 409 716	
121	w tym: kredyty i pożyczki	491 225		27 919 103	

* prezentowane wartości uwzględniają korektę wynikającą z różnych zasad kompensacji w kwocie 564 111 tys. PLN., o której mowa w Tabeli 3 ilustrującej główne źródła różnic między regulacyjnymi kwotami ekspozycji a wartościami bilansowymi w sprawozdaniach finansowych.

Tabela 38. Zabezpieczenie otrzymane przez instytucję sprawozdającą

		Wartość godziwa otrzymanego obciążonego zabezpieczenia lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych	Nieobciążone
			Wartość godziwa otrzymanego zabezpieczenia lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych, które mogą zostać obciążone
		010	040
130	Zabezpieczenie otrzymane przez instytucję sprawozdającą	26 446	1 517 573
140	Kredyty na żądanie	-	175 963
150	Instrumenty udziałowe	-	-
160	Dłużne papiery wartościowe	26 446	848 594
170	w tym: obligacje zabezpieczone	-	-
180	w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami	-	-
190	w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych	26 446	848 594
200	w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe	-	-
210	w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe	-	-
220	Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie	-	14 659
230	Inne otrzymane zabezpieczenia		478 357
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż własne obligacje zabezpieczone lub papiery wartościowe zabezpieczone aktywami	-	-
241	Nieoddane w zastaw wyemitowane własne obligacje zabezpieczone i papiery wartościowe zabezpieczone aktywami		-
250	AKTYWA RAZEM, OTRZYMANE ZABEZPIECZENIE I WYEMITOWANE WŁASNE DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE	655 282	

Tabela 39. Źródła obciążenia

		Odpowiadające im zobowiązania, zobowiązania warunkowe lub papiery wartościowe stanowiące przedmiot udzielonej pożyczki	Aktywa, otrzymane zabezpieczenie i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery wartościowe zabezpieczone aktywami
		010	030
010	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych	382 133	543 152
011	w tym: instrumenty pochodne	235 425	371 233
012	w tym: umowy z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	115 207	113 972
013	w tym: depozyty zabezpieczone inne niż umowy z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	31 501	57 947
014	Inne źródła obciążenia	90 159	112 130
015	ŹRÓDŁA OBCIĄŻENIA RAZEM	472 292	655 282

X. Dźwignia finansowa

Informacje na temat wskaźnika dźwigni finansowej na 31 grudnia 2018 roku: uzgodnienia wartości aktywów księgowych z wartością ekspozycji całkowitej używanej we wskaźniku dźwigni finansowej, kalkulację wskaźnika dźwigni finansowej oraz podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych) przedstawiamy w poniższych tabelach:

Tabela 40. Uzgodnienie aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

		Kwota mająca zastosowanie
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	49 304 713
2	Korekta z tytułu jednostek objętych konsolidacją na potrzeby rachunkowości, ale nieobjętych zakresem konsolidacji regulacyjnej	-
3	(Korekta z tytułu aktywów powierniczych ujętych w bilansie zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, ale wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 13 Rozporządzenia nr 575/2013)	-
4	Korekta z tytułu instrumentów pochodnych	1 074 436
5	Korekta z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (SFT)	117 666
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	4 279 009
6a	(Korekta z tytułu ekspozycji wewnątrz grupy wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 7 Rozporządzenia nr 575/2013)	-
6b	(Korekta z tytułu ekspozycji wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 14 Rozporządzenia nr 575/2013)	-
7	Inne korekty	-19 235
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	54 756 590

Tabela 41. Wspólne ujawnienie wskaźnika dźwigni finansowej

		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych i transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych, ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	47 500 009
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-1 438 029
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	46 061 980
Ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych		
4	Koszt odtworzenia związany z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (tj. z pominięciem kwalifikującego się zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce)	830 207
5	Kwoty narzutu w odniesieniu do potencjalnej przyszłej ekspozycji związanej z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (metoda wyceny według wartości rynkowej)	1 928 852
5a	Ekspozycja obliczona według metody wyceny pierwotnej ekspozycji	-
6	Ubruttowanie zapewnionego zabezpieczenia instrumentów pochodnych, jeżeli odliczono je od aktywów bilansowych zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	-
7	(Odliczenia aktywów wierzytelności w odniesieniu do zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce zapewnionego w transakcjach na instrumentach pochodnych)	-177 735
8	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	-
9	Skorygowana skuteczna wartość nominalna wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych	-
10	(Skorygowana skuteczna wartość nominalna kompensat i odliczeń narzutów w odniesieniu do wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych)	-
11	Całkowite ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych (suma wierszy 4–10)	2 581 324

Ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych		
12	Aktywa z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto (bez uwzględnienia kompensowania), po korekcie z tytułu transakcji księgowych dotyczących sprzedaży	415 482
13	(Skompensowane kwoty zobowiązań gotówkowych i wierzytelności gotówkowych w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto)	-
14	Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych	-
14a	Odstępstwo dotyczące transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych: Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta zgodnie z art. 429b ust. 4 i art. 222 Rozporządzenia nr 575/2013	-
15	Ekspozycje z tytułu transakcji zawieranych poprzez pośrednika	-
15a	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	-
16	Calkowite ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (suma wierszy 12–15a)	415 482
Inne ekspozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	16 770 845
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	-12 491 835
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17 i 18)	4 279 009
Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 7 i 14 Rozporządzenia nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe)		
19a	(Wyłączenie ekspozycji wewnątrz grupy (na zasadzie nieskonsolidowanej) zgodnie z art. 429 ust. 7 Rozporządzenia nr 575/2013 (bilansowych i pozabilansowych))	-
19b	(Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 14 Rozporządzenia nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe))	-
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	4 970 103
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, 19a i 19b)	53 337 796
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	9,3%
Wybór przepisów przejściowych i kwota wyłączonych pozycji powierniczych		
23	Wybór przepisów przejściowych na potrzeby określenia miary kapitału	
24	Kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11 Rozporządzenia nr 575/2013	-

Tabela 42. Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych)

		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych), w tym:	47 514 202
2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	954 399
3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego, w tym:	46 559 804
4	Obligacje zabezpieczone	-
5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	20 885 941
6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego, których nie traktuje się jak państwa	261 923
7	Instytucje	1 144 569
8	Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	2 665 615
9	Ekspozycje detaliczne	5 628 497
10	Przedsiębiorstwa	11 981 097
11	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	188 859
12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa niegenerujące zobowiązania kredytowego)	3 803 303

Grupa przy obliczeniu wskaźnika dźwigni nie stosuje odstępstw określonych w art. 499 ust. 2 i 3 Rozporządzenia nr 575/2013. Grupa nie stosuje kwot wyłączonych z ekspozycji całkowitej zgodnie z art. 429 ust. 11 Rozporządzenia nr 575/2013.

Głównym czynnikiem wpływającym na poziom wskaźnika dźwigni finansowej był wzrost salda na rachunku nostro oraz lokata jednodniowa w Narodowym Banku Polskim, jak również wzrost zaangażowania kredytowego przy spadku wartości papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży.

Poziom dźwigni finansowej jest monitorowany cyklicznie. Informacja o aktualnej wielkości wskaźnika prezentowana jest co miesiąc na posiedzeniu Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz kwartalnie, na posiedzeniach Komitetu ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem, przy Zarządzie Banku oraz do Komitetu ds. Ryzyka i Kapitału Rady Nadzorczej.

Grupa zarządza ryzykiem nadmiernej dźwigni m.in. poprzez ustanowienie poziomu apetytu na ryzyko oraz limitów tolerancji dla wskaźnika dźwigni finansowej. Apetyt na ryzyko, limity tolerancji dla wskaźnika dźwigni finansowej oraz podejmowane działania w przypadku przekroczenia limitów ustalone w procesie ICAAP zatwierdzone są przez Zarząd Banku w dokumencie: „Zarządzanie kapitałem w Grupie Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie”.

podpisy Członków Zarządu

21.03.2019 roku Data	Sławomir S. Sikora Imię i nazwisko	Prezes Zarządu Stanowisko/funkcja Podpis
21.03.2019 roku Data	Natalia Bożek Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu Stanowisko/funkcja Podpis
21.03.2019 roku Data	Maciej Kropidłowski Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu Stanowisko/funkcja Podpis
21.03.2019 roku Data	David Mouillé Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu Stanowisko/funkcja Podpis
21.03.2019 roku Data	Barbara Sobala Imię i nazwisko	Wiceprezes Zarządu Stanowisko/funkcja Podpis
21.03.2019 roku Data	James Foley Imię i nazwisko	Członek Zarządu Stanowisko/funkcja Podpis
21.03.2019 roku Data	Katarzyna Majewska Imię i nazwisko	Członek Zarządu Stanowisko/funkcja Podpis